

Monitor spraw ukraińskich nr 2/2024

Departament Badań i Analiz
Kwiecień 2024 r.

Szanowni Państwo,

oddaję w Państwa ręce drugi numer Monitora Spraw Ukraińskich, w którym znajdują się krótkie opracowania analityczne dotyczące najważniejszych wydarzeń o charakterze gospodarczym i politycznym z ostatnich dwóch miesięcy. Zagadnienia te zostały opisane i podzielone na obszary tematyczne.

W pierwszej części dokonano analizy założeń ostatniego przeglądu potrzeb i zniszczeń (RDNA3) od początku pełnoskalowej agresji rosyjskiej na Ukrainę. Scharakteryzowano również założenia Instrumentu na Rzecz Ukrainy – wartego 50 mld EUR programu pomocowego na lata 2024-27.

W części poświęconej sytuacji makroekonomicznej wskazano na poprawiające się (o ile jest to realnie możliwe w warunkach trwającej wojny) nastroje biznesu, związane z uruchomieniem kolejnych środków pieniężnych z zagranicy. Obecnie gospodarka i system państwowy Ukrainy nie są w stanie funkcjonować bez regularnego dopływu strumieni finansowych z państw i instytucji zewnętrznych. Co istotne, środki te powiązane są z realizacją konkretnych reform i inwestycji, które przybliżają Ukrainę do standardów unijnych. Niewątpliwie będzie to długa i wyboista droga, a sytuacja związana z bezpieczeństwem będzie ostatecznie warunkowała jej przebieg.

W rozdziale poświęconym wsparciu zagranicznemu opisano działalność trzech największych instytucji finansujących gospodarkę Ukrainy. W opracowaniu dokonano także analizy wybranych aspektów współpracy międzynarodowej, w tym związanych z realnym wsparciem militarnym.

W ostatnich dwóch rozdziałach poruszono kwestie odnoszące się do funkcjonowania kluczowych dla pogrążonej w wojnie Ukrainy sektorów: transportu oraz energetyki, która w ostatnich tygodniach szczególnie ucierpiała w wyniku ataków rosyjskich.

W opracowaniu Monitora wykorzystano ogólnodostępne źródła, poza analizą dotyczącą przepływów towarowych pomiędzy Polską a Ukrainą w latach 2021-23.

Życzę przyjemnej lektury!

Mateusz Walewski

Dyrektor Departamentu, Główny Ekonomista,
Departament Badań i Analiz
Bank Gospodarstwa Krajowego

1. Analizy i komentarze	4
2. Sytuacja makroekonomiczna	17
3. Zagraniczne wsparcie finansowe	24
3. Relacje międzynarodowe	28
4. Energetyka	37
5. Transport	41

1

Analizy i komentarze

W zestawieniu RDNA3 dot. zniszczeń, strat i potrzeb, ponad połowa tych ostatnich („needs”) odnosi się do terenów okupowanych obecnie przez Federację Rosyjską

Rapid Damage and Needs Assessment RDNA został opracowany w wyniku współpracy Banku Światowego, rządu Ukrainy, Komisji Europejskiej i ONZ. RDNA 1 obejmuje okres pierwszych 3 miesięcy od rozpoczęcia pełnoskalowej agresji rosyjskiej, RDNA 2 uwzględnia pierwszy rok wojny, z kolei najnowsza analiza (RDNA 3) dotyczy okresu od 24 lutego 2022 r. do 31 grudnia 2023 r.

Uwzględniając fakt, że linia frontu pozostaje względnie stabilna i zestawiając szacunki z RDNA 3 z RDNA 1 należy odnotować, że bezpośrednie zniszczenia (*damage*) wzrosły o 55,1 mld USD, straty (*losses*) związanych z konfliktem (utrata przychodów przedsiębiorstw oraz sektora publicznego, zwiększone koszty funkcjonowania gospodarki) o 247,3 mld USD, z kolei potrzeby (*needs*) o 137,7 mld USD.

Według najnowszego raportu bezpośrednie zniszczenia związane z konfliktem zbrojnym w Ukrainie wynoszą ok 152 mld USD. 76% tej kwoty (tj. 116 mld USD) przypadło na obwody frontowe (doniecki, zaporski, ługański, mikołajewski, charkowski oraz chersoński).

W przypadku strat szacunki wynoszą 499,3 mld USD. Regiony frontowe odpowiadają za 31,5% strat (odpowiednio: 157,6 mld USD). Analiza strat jest jednak podstawą do roszczeń w stosunku do agresora, a nie pomocy ze strony donatorów.

Analiza potrzeb jest przedstawiana jako najbardziej kompleksowa i odpowiednia w odniesieniu do formułowania pomocy ze strony donatorów. Poza odbudową potrzeby zakładają również komponenty modernizacji oraz zwiększenia odporności infrastruktury. Mimo, że potrzeby wynoszą 486,2 mld USD, to na zidentyfikowanych terenach poza linią frontu wynoszą 250,5 mld USD (51,5%). Są one rozłożone na 10 lat oraz podzielone na dwa podstawowe komponenty: surowcowo-towarowy oraz usługowo-kapitałowo-wyposażeniowy.

Tabela 1. Zestawianie RDNA 1-3 (w mld USD)

	Bezpośrednie zniszczenia	Straty	Potrzeby
RDNA 1	97,4	252	348,5
RDNA 2	134,7	289,1	410,6
RDNA 3 (do 31 grudnia 2023 r.)	152,5	499,3	486,2

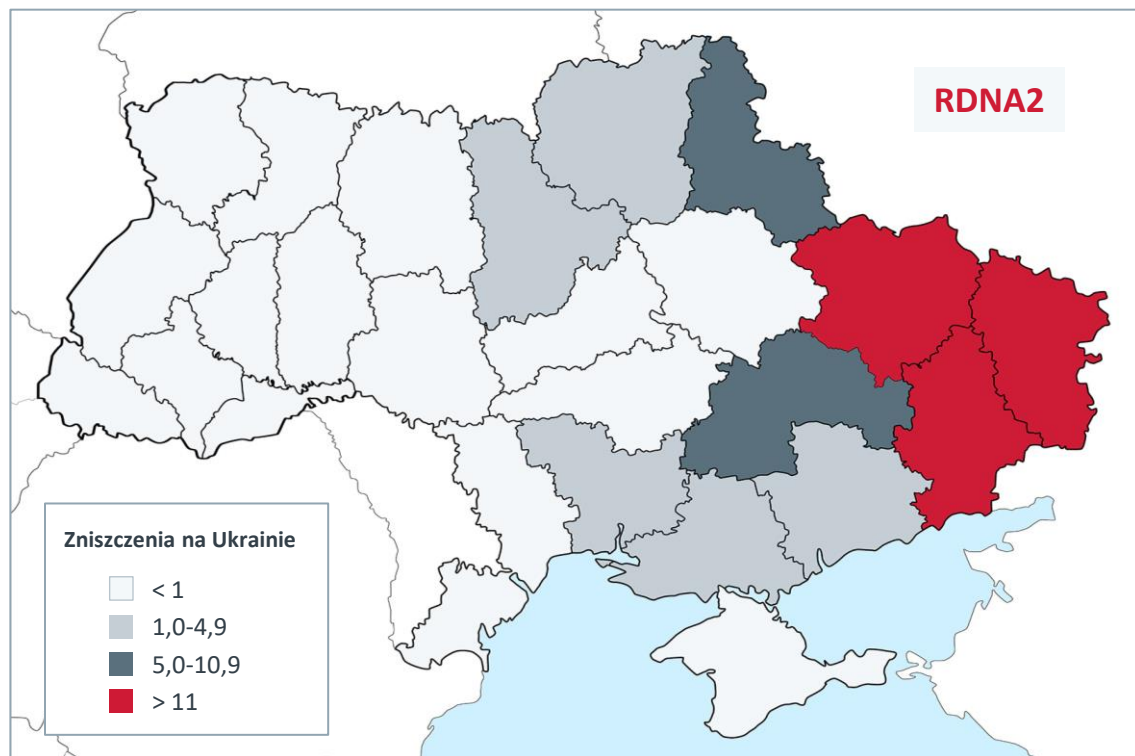
Definicje

Zniszczenia: bezpośrednie koszty zniszczonego lub uszkodzonego majątku fizycznego i infrastruktury, wycenione w kategoriach pieniężnych. Szacowane na podstawie wymiany lub naprawy środków trwałych i infrastruktury, z uwzględnieniem ceny odtworzeniowej obowiązującą przed wojną.

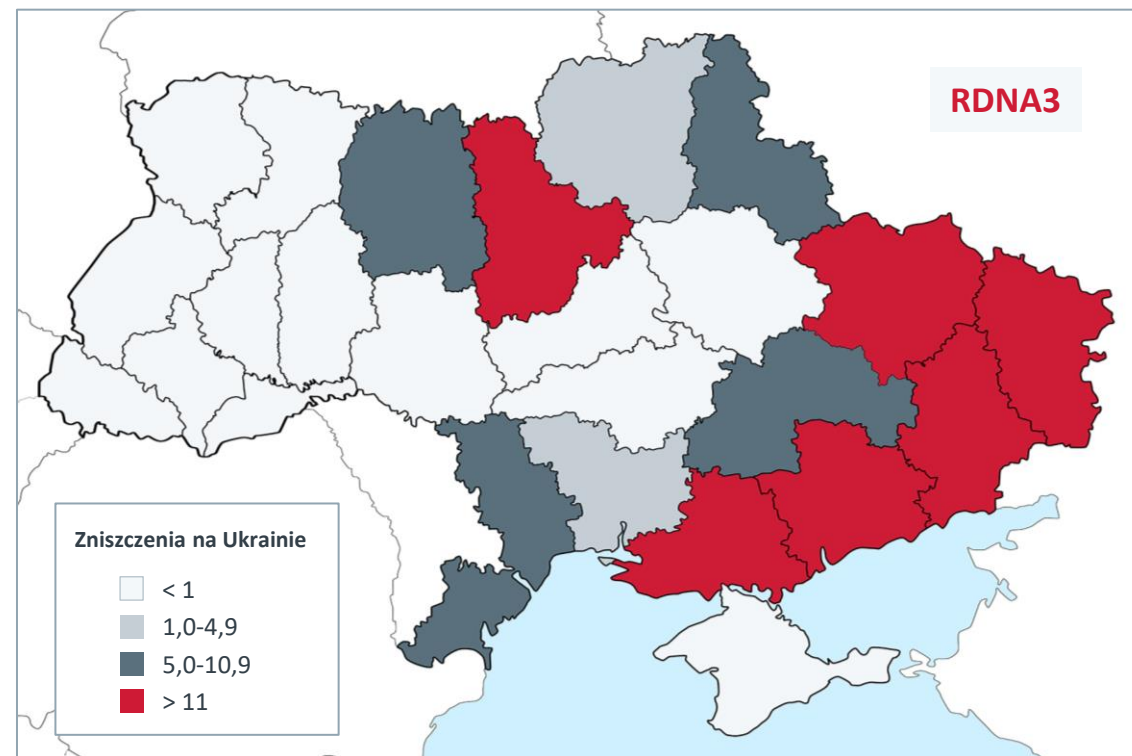
Straty: Zmiany w przepływach gospodarczych wynikające z wojny, wycenione w kategoriach pieniężnych. Przykłady obejmują zwiększone koszty operacyjne i utratę przychodów sektora publicznego/sektora prywatnego.

Potrzeby: Wartość związana z przywróceniem przedwojennej normalności poprzez działania takie jak naprawy i renowacja, w tym z odbudowaniem na lepszych zasadach (**building back better**) – np. poprawiona efektywność energetyczna, wysiłki modernizacyjne i standardy zrównoważonego rozwoju – a także czynniki takie jak inflacja czy wyższe ubezpieczenie. Potrzeby wyrażane są według cen rynkowych obowiązujących na dzień 31 grudnia 2023 roku.

Zasięg zniszczeń wg regionów (w mld USD) na koniec lutego (RDNA 2) i grudnia 2023 r. (RDNA 3)

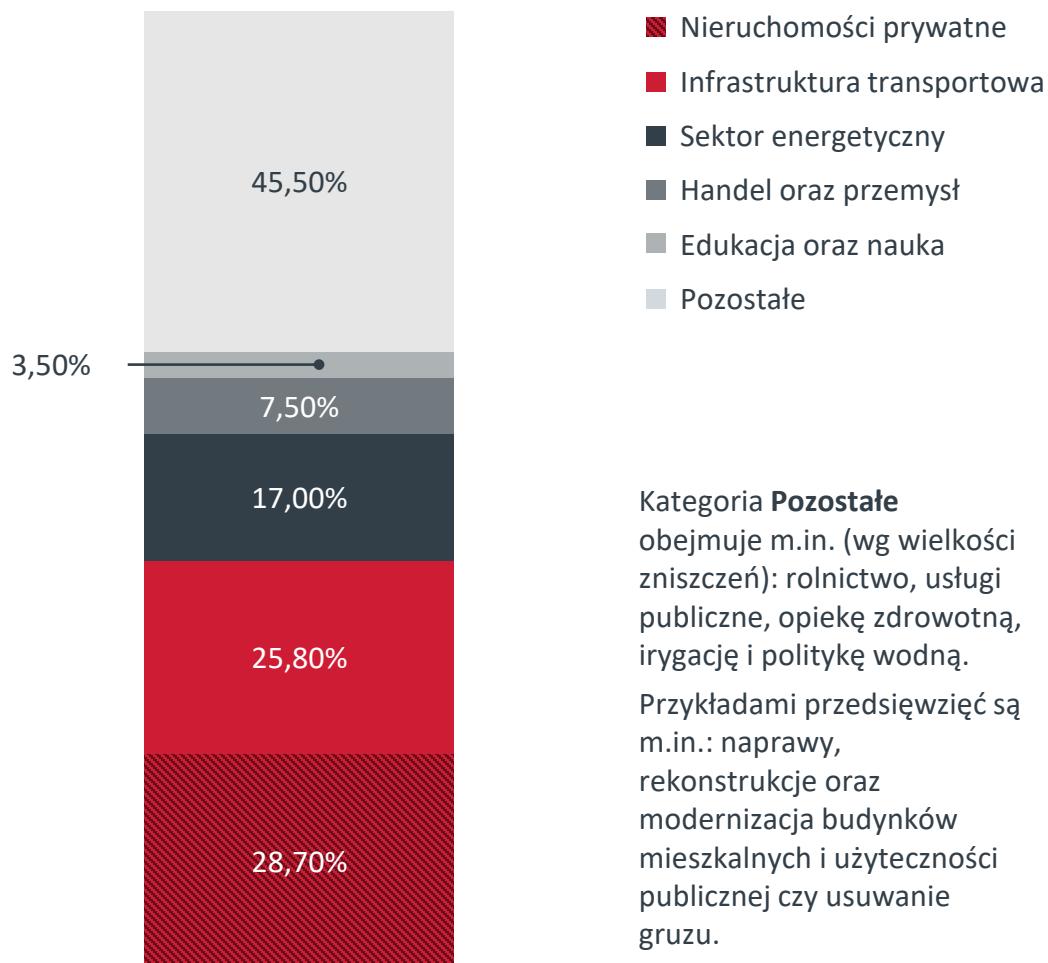

Zgodnie z danymi z RDNA 2 największe zniszczenia występowały w obwodach: donieckim (35,2 mld USD), charkowskim (25,8 mld USD), ługańskim (18,1 mld USD), zaporoskim (9,7 mld USD), kijowskim (9,2 mld USD), chersońskim (9,1 mld USD) oraz mikołajewskim (5,6 mld USD). Wyżej wymienione obszary, tj. 6 regionów frontowych i obwód kijowski ucierpiały także najbardziej według RDNA 3. Na dzień 31 grudnia 2023 r. odnotowane zniszczenia wyniosły odpowiednio: obwód doniecki (38,7 mld USD),

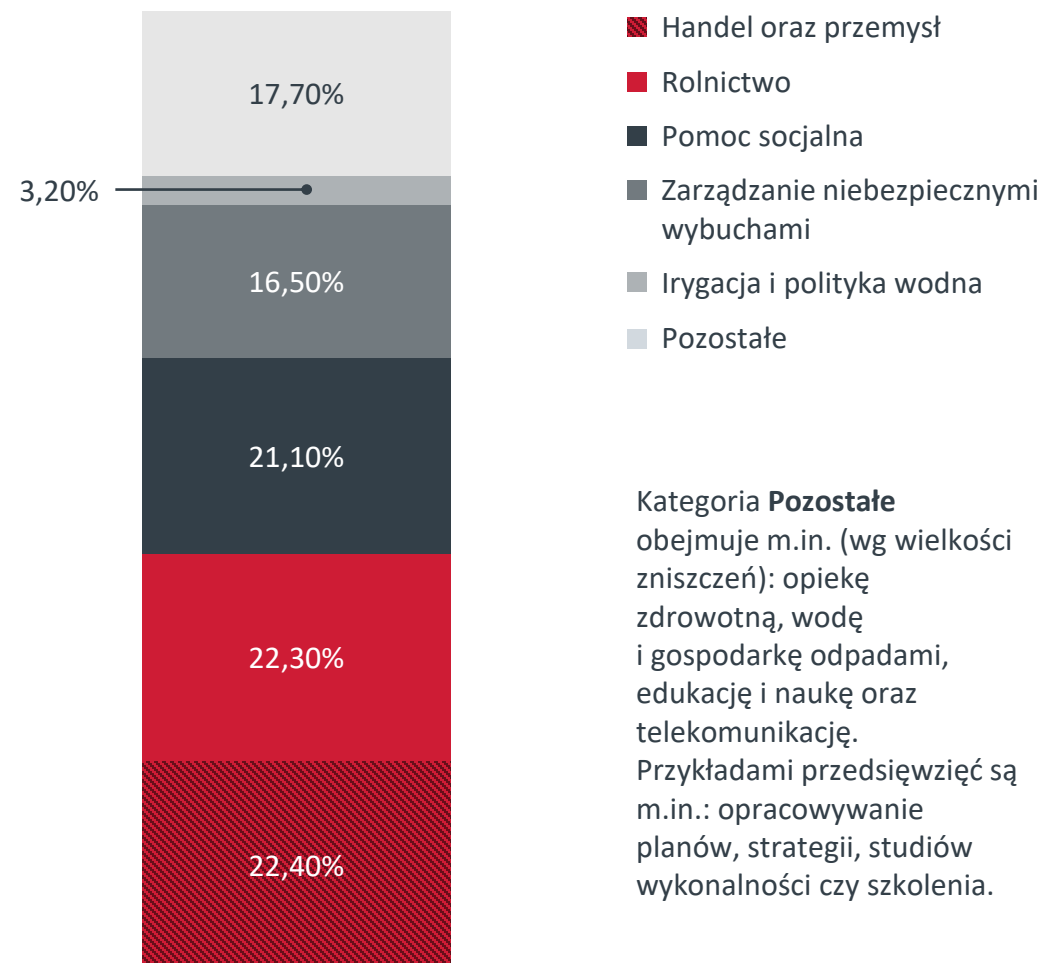

charkowski (27,8 mld USD), ługański (17,8 mld USD), zaporoski (13,5 mld USD), chersoński (12,6 mld USD), kijowski (11,2 mld USD) oraz mikołajewski (5,6 mld USD). Duże zniszczenia w obwodzie kijowskim podyktowane są atakami rakietowymi na infrastrukturę, w tym na instalacje energetyczne, oraz koncentracją tam firm produkcyjnych i handlowych. Na zachodzie kraju zniszczenia są relatywnie niewielkie, np. we lwowskim (0,3 mld USD), wołyńskim (0,1 mld USD), tarnopolskim (brak).

Pięć najważniejszych kategorii zniszczeń w komponencie surowcowo-towarowym oraz usługowo-kapitałowo-wyposażeniowym

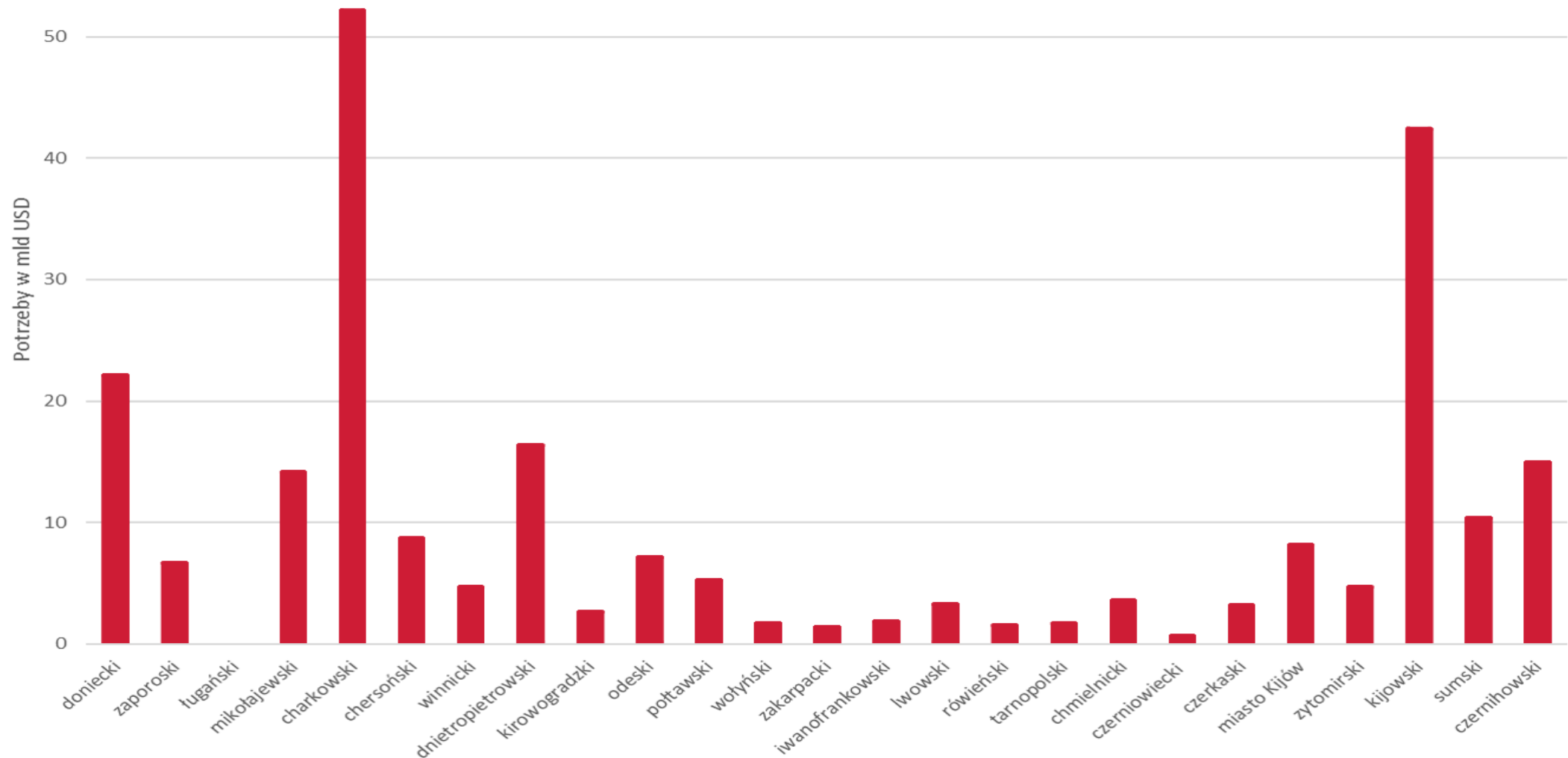

Komponent surowcowo-towarowy

Komponent usługowo-kapitałowo-wyposażeniowy

Na znajdujących się pod kontrolą władz ukraińskich terytoriach największe potrzeby istnieją w obwodach: charkowskim, kijowskim i donieckim

W 2024 r. szacowane koszty odbudowy i modernizacji wyniosą łącznie ok. 15,3 mld USD

Mieszkalnictwo i media

- 2,1 mld USD Nieruchomości prywatne
- 156 mln USD Centralne ogrzewanie
- 247 mln USD Usługi komunalne
- 258 mln USD Efektywność energetyczna
- 56 mln USD Gospodarka odpadami
- 242 mln USD Zaopatrzenie w wodę i kanalizacja

łącznie: 3,1 mld USD

Transport i logistyka

- 1,2 mld USD Drogi i mosty
- 420 mln USD Infrastruktura kolejowa
- 270 mln USD Transport miejski
- 255 mln USD Przejścia graniczne
- 53 mln USD Śródlądowe drogi wodne
- 2 mln USD Lotnictwo
- 94 mln USD Usługi pocztowe

łącznie: 2,3 mld USD

Energetyka

- 1,2 mln USD Sektor energetyczny
- 241 mln USD Sektor gazowy
- 435 mln USD Sektor naftowy
- 540 mln USD Zakup gazu
- 200 mln USD Import energii elektrycznej

łącznie: 2,7 mld USD

Infrastruktura społeczna i usługi

- 1,2 mld USD Edukacja
- 873 mln USD Opieka zdrowotna
- 6 mln USD Kultura
- 369 mln USD Ochrona socjalna

łącznie: 2,4 mld USD

Przemysł i usługi

- 3,1 mld USD Przemysł i handel
- 435 mln USD Agrobiznes
- 44 mln USD Irygacja

łącznie: 3,6 mld USD

Priorytety przekrojowe

- 492 mln USD Rozminowywanie
- 272 mln USD Interwencja kryzysowa, ochrona ludności cywilnej
- 22 mln USD Demokracja, wymiar sprawiedliwości i prawa człowieka
- 400 mln USD Sektor komunikacji i cyfryzacja

łącznie: 1,2 mld USD

łącznie: 15,3 mld USD

Priorytet dotyczy przede wszystkim odbudowy i naprawy linii przesyłowych i dystrybucyjnych oraz rekonstrukcji i decentralizacji mocy wytwórczych. Cele te zostaną osiągnięte m.in. poprzez rozwój odnawialnych źródeł energii i ochronę sieci elektroenergetycznej.

Koncentracja w 2024 r. na:

Energetyce

- poprawa odporności i ochrona infrastruktury energetycznej,
- zwiększenie produkcji energii elektrycznej,
- rozwój zdecentralizowanej, elastycznej i odpornej infrastruktury energetycznej,
- przygotowanie do zimy 2024/25.

Zwiększeniu mocy wytwórczych

Finansowanie umożliwi:

- zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego, poprawę odporności w warunkach wojny,
- zastąpienie mocy generowanej przez elektrownię jądrową w Zaporozu,
- wsparcie ożywienia gospodarczego,
- wzmocnienie pozycji społeczności lokalnych,
- rozwój rozproszonej generacji lokalnej,
- zwiększenie liczby odnawialnych źródeł energii zgodnie z celami zielonej transformacji.

Ochronie i naprawie infrastruktury przesyłowej i dystrybucyjnej

Finansowanie umożliwi:

- zwiększenie i wzmocnienie odporności systemu przesyłowego i bezpieczeństwa dostaw,
- powiększenie możliwości transgranicznych przepływów energii elektrycznej,
- przywrócenie dostaw energii elektrycznej do ponad 300 tys. gospodarstw domowych,
- odtworzenie odporności systemu GTS,
- stworzenie warunków dla wzrostu gospodarczego i poprawy jakości życia najbardziej dotkniętych społeczności.

Priorytet obejmuje głównie wsparcie dla sektora prywatnego, w tym przemysłu i handlu, agrobiznesu i nawadniania, ze szczególnym uwzględnieniem ograniczenia ryzyka dla inwestycji i handlu.

Koncentracja w 2024 r. na:

Przemysłu i handlu

- zapewnienie zachęt finansowych dla firm z sektora MŚP,
- udzielanie dotacji na tworzenie miejsc pracy w przemyśle przetwórczym (rządowy program e-Robota),
- rozszerzenie dostępu do finansowania wspieranego przez państwo (rządowy program kredytów 5-7-9%),
- zmniejszenie ryzyka i poprawa dostępu do finansowania,
- zwiększenie dostępu do finansowania poprzez programy międzynarodowych instytucji finansowych i instytucji finansujących rozwój,
- zapewnienie ubezpieczenia od ryzyka wojennego.

Agrobiznesie i irygacji

- poszerzenie dostępu do finansowania,
- umożliwienie dotacji produkcyjnych dla małych gospodarstw (na hektar i jednostkę inwentarza żywego) ze szczególnym uwzględnieniem obszarów deokupowanych,
- zapewnienie rekompensat do oprocentowania pożyczek
- w ramach rządowego programu 5-7-9%,
- rozwój systemów nawadniających,
- budowa, naprawa i modernizacja systemów nawadniających i infrastruktury melioracyjnej.

- zachęty finansowe dla MŚP
- ograniczanie ryzyka
- zwiększenie dostępu do finansowania
- ulepszenie systemu nawadniania

Wysiłki w ramach priorytetu ukierunkowane są na poprawę warunków logistyki krajowej i transgranicznej, w tym naprawę i modernizację dróg, kolei, mostów, portów morskich i rzecznych, przejść granicznych, usług pocztowych.

Koncentracja w 2024 r. na:

Poprawie ukraińskiego potencjału eksportowego

- zwiększenie przepustowości przejść granicznych,
- powiększenie przepustowości kolei,
- zintensyfikowanie przepływu towarów i przepustowości portów morskich,
- rozbudowa infrastruktury portowej i dróg wodnych w regionie naddunajskim,
- naprawa połączeń drogowych i kolejowych,
- odbudowa zniszczonych mostów.

Wzmocnieniu transportu i usług pocztowych

- modernizacja transportu miejskiego,
- naprawa urzędów pocztowych na dotkniętych przez wojnę obszarach.

Instrument na Rzecz Ukrainy – wypłaty środków w latach 2024-27 będą powiązane z realizacją kamieni milowych przez rząd Ukrainy

W ramach komplementarnego wobec Instrumentu na Rzecz Ukrainy (*Ukraine Facility*) planu wykonawczego – tzw. Plan Ukrainy (*Ukraine Plan*) - rząd zrealizuje łącznie **69 reform** oraz **16 inwestycji**. Z agendą zmian prawno-instytucjonalnych, powiązane zostało 150 wskaźników ogólnych (będą one rozliczane w ramach współpracy Ukrainy z KE). Na podstawie oceny KE dotyczącej postępów w realizacji planu reform, uruchamiane będą kolejne transze finansowania. Inwestycje zakładają działania w takich obszarach jak rozwój infrastruktury, rozminowanie, efektywności energetycznej, wsparcia MŚP i dostępu do oświaty.

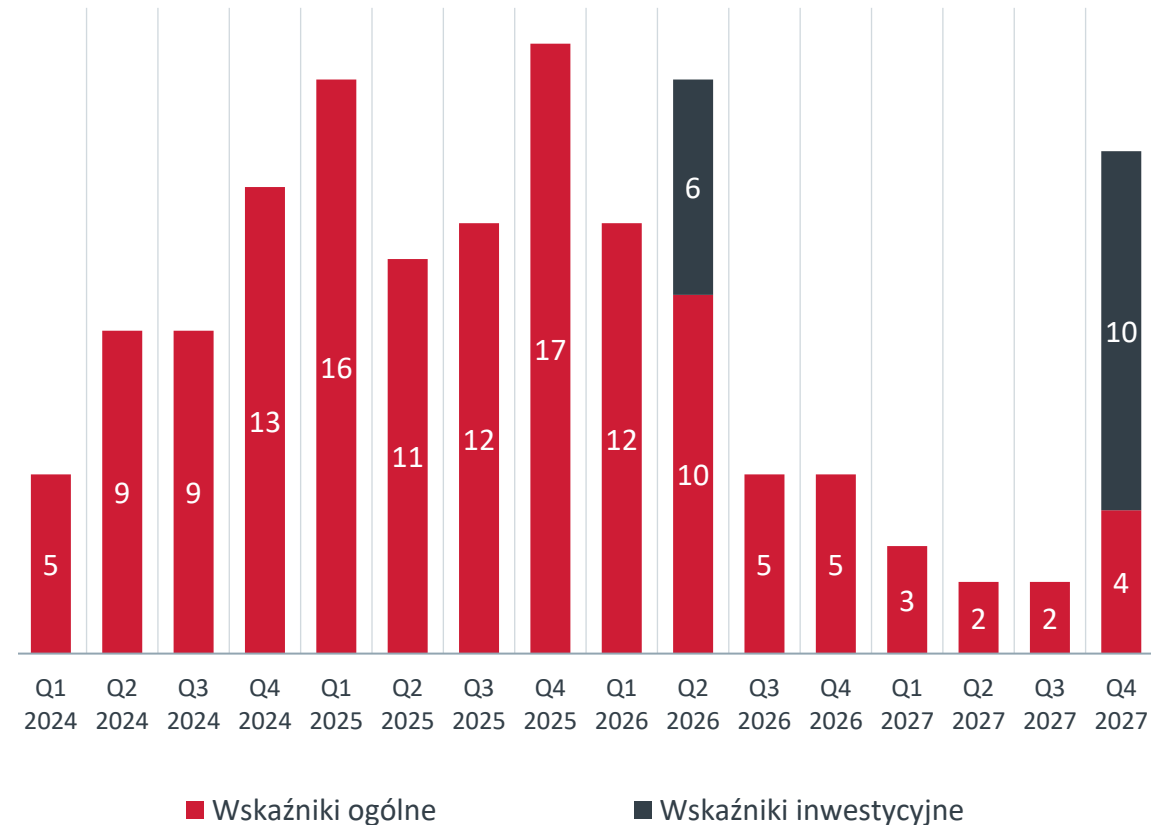
Wykres 1. Podział *Ukraine Facility* wg filarów

W marcu 2024 r. Ukraina otrzymała 4,5 mld EUR finansowania przejściowego z *Ukraine Facility*. W dniu 24 kwietnia 2024 r. przekazano drugą transzę w wysokości 1,5 mld EUR – wraz z nią zakończono etap finansowania przejściowego (o łącznej kwocie 6 mld EUR). Po zakończeniu ww. etapu, rozpocznie się proces przekazywania transz finansowania ramach Filaru I: 38,27 mld EUR w zależności od terminowej realizacji kamieni milowych

Wykres 2. Podział Instrumentu na Rzecz Ukrainy (*Ukraine Facility*) wg wskaźników do realizacji.

Wskaźniki realizacji Planu Ukrainy (*Ukraine Plan*) w latach 2024-27

Ukraine Plan – kamienie milowe na 2024 r. dotyczą głównie dokumentów strategicznych oraz harmonizacji ukraińskich przepisów prawa z legislacją unijną 1/2

Finansowanie w ramach planu wykonawczego dla *Ukraine Facility* czyli tzw. *Ukraine Plan* zależne jest od realizacji szeregu wskaźników, rozliczanych co kwartał.

Wyjątkiem jest I i II kw. br., kiedy to **przekazano już środki w wysokości 6 mld EUR finansowania przejściowego**.

Wskaźniki mają przyczynić się do wzrostu ekonomicznego, zmniejszania nierówności gospodarczych i społecznych, postępów w kierunku norm społecznych, gospodarczych i środowiskowych UE.

Płatności na 2024 r. przedstawiają się następująco:

I kw.

4,5 mld EUR (przekazano)
w ramach finansowania przejściowego;

II kw.

prawie 4,366 mld EUR
po zrealizowaniu 9 wskaźników
oraz **1,5 mld EUR (przekazano)** w ramach
finansowania przejściowego;

III kw.

prawie 4,249 mld EUR
po zrealizowaniu 9 wskaźników;

IV kw.

prawie 3,718 mld EUR
po zrealizowaniu 13 wskaźników.

Ukraine Plan – kamienie milowe na 2024 r. dotyczą głównie dokumentów strategicznych oraz harmonizacji ukraińskich przepisów prawa z legislacją unijną 2/2

W trakcie 2024 r. planuje się realizację 36 wskaźników (ze 150 do 2027 r.) dotyczących głównie usprawnienia zarządzania finansami publicznymi, walki z korupcją, zarządzaniem własnością państwową, rozwojem kapitału ludzkiego, oraz poprawy warunków prowadzenia biznesu. Poniżej przedstawiono najważniejsze z nich.

I kw. 2024 r.

1. Przyjęcie Krajowej Strategii Dochodów na lata 2024-30 (w tym zmian w systemie podatkowym, wdrażających prawo UE).
2. Wejście w życie postanowienia Gabinetu Ministrów dot. wykorzystania środków budżetowych na wsparcie parków przemysłowych w celu przyciągnięcia inwestycji na terytoria deokupowane.
3. Opracowanie planu działań dot. mitygacji ryzyk w obszarze AML.

II kw. 2024 r.

1. Przyjęcie deklaracji budżetowej na lata 2025-27 (m.in. prognozy rozwoju gospodarczego, wskaźniki budżetowe, priorytety polityki państwowej) oraz przekazanie jej pod głosowanie Verchownej Rady.
2. Opracowanie planu działań ws. realizacji Karty drogowej dot. reformowania zarządzania inwestycjami publicznymi (w tym wprowadzenie obowiązku planowania inwestycji publicznych w powiązaniu z projektowaniem budżetu).
3. Wejście w życie ustawy o korporacyjnym zarządzaniu podmiotami państwowymi – wprowadzenie praktyk OECD w tym zakresie, m.in. wzmocnienie kompetencji rad nadzorczych.

III kw. 2024 r.

1. Zatwierdzenie planu działań ws. realizacji Strategii przywrócenia aktywów państwowych (utraconych w ramach czynów korupcyjnych i przestępczych).
2. Przyjęcie Planu działań ws. deregulacji: skrócenie i cyfryzacja regulacji dot. dostępu do rynków; zmiana modelu nadzoru państwowego z represywnego na prewencyjny; zmniejszenie ilości funkcji kontrolno-nadzorczych.

IV kw. 2024 r.

1. Przyjęcie planu rozwoju cyfrowego, transformacji cyfrowej i cyfryzacji Państwowej służby podatkowej.
2. Opracowanie polityki państwowej własności i klasyfikacji państwowych podmiotów, w wyniku której:
 - część podmiotów o charakterze strategicznym ma zostać we własności państwa;
 - część podmiotów ma zostać sprywatyzowana (niektóre z nich już teraz; niektóre – po zakończeniu działań wojennych);
 - część podmiotów zostanie zlikwidowana.
3. Wejście w życie rozwiązań prawnych dot. kontroli bezpieczeństwa produkcji.

Made in Ukraine – rządowe programy ożywienia produkcji krajowej i patriotyzmu gospodarczego pod jednym szyldem

Rządowa polityka wspierania rodzimej gospodarki wprowadzona w marcu 2024 r. tzw. *Made in Ukraine* skupia się na trzech kluczowych obszarach:

1. Rozwoju ukraińskiej produkcji poprzez stymulację popytu na ukraińskie towary ze strony państwa, sektora prywatnego i obywateli.
2. Inwestycjach w sektorze realnym poprzez dostęp do dotacji, taniego pieniądza, infrastruktury przemysłowej i zachęt gospodarczych.
3. Wzroście eksportu niesurowcowego dzięki otwarciu dostępu do rynków i finansowaniu eksportu.

W ramach polityki pn. *Made in Ukraine* przewiduje się działania takie jak m.in.:

- program rekompensat na zakup maszyn rolniczych. Budżet państwa na 2024 r. przewiduje **1 mld UAH** na ten cel. Planuje się rozszerzenie programu na inne rodzaje sprzętu rolnego;
- realizację programu „Autobus szkolny”: zakup 500 autobusów. W budżecie państwa na 2024 rok przewidziano na ten cel **1 mld UAH**;
- program eOselya: rozwój produkcji poprzez stymulację popytu obywateli na mieszkania. **Plan na 2024 r. to 12 tys. preferencyjnych kredytów hipotecznych**;
- przeformatowanie programu dostępnych pożyczek 5-7-9 %. Kwota na ten cel wynosi **18 mld UAH na 2024 r.**;
- dotacje do 8 mln UAH na rozwój przedsiębiorstw przetwórczych. W 2024 r. planuje się przyznanie 1000 takich dotacji;
- mikrogranty do 250 000 UAH na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej. W tym roku planowane jest wydanie 15 tys. dotacji.

- dotacje dla weteranów na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej. W 2024 r. planuje się przyznanie 1000 dotacji;
- ubezpieczenie inwestycji od ryzyka wojennego;
- wsparcie projektów inwestycyjnych. W budżecie państwa na 2024 r. przewidziano **3 mld UAH**;
- uruchomienie programu rozwoju parków przemysłowych. W 2024 r. na ten program zaplanowano **1 mld UAH**;
- finansowanie i ubezpieczenie eksportu za pośrednictwem Agencji Kredytów Eksportowych Ukrainy.

Wśród innych działań rządowych należy wskazać: dotacje dla ukraińskich producentów (eRobota) oraz stymulację popytu konsumenckiego. Zatwierdzono znak *towarowy Made in Ukraine*, który będzie wyróżniał towary wyprodukowane przez krajowego producenta. Przewidywany efekt realizacji polityki *Made in Ukraine* ma doprowadzić do poprawy popytu konsumpcyjnego, wzrostu PKB **+0,14%** i utworzenia **ponad 22 tys. miejsc pracy. W efekcie do budżetu ma wpłynąć ponad 4 mld UAH dodatkowych środków.**

W zamówieniach publicznych planuje się wzmocnienie czynnika „lokalizacji”, która ma preferować ukraińskie towary, określać minimalne wymogi dotyczące udziału ukraińskiego komponentu w ofercie. Rząd poinformował, że komponent lokalizacyjny ma zostać rozszerzony na nowe kategorie towarów, w tym na zakupy sektora obronnego. **Obecnie rynek zamówień publicznych odpowiada za ok. 13-15 % PKB.**

Niezależne środowiska eksperckie w Ukrainie wskazują, że realizacja polityki *Made in Ukraine* oraz zwiększenie udziału „lokalizacji” produkcji w ukraińskich zamówieniach publicznych, może zwiększyć poziom ryzyka korupcyjnego.

2

Sytuacja makroekonomiczna

Ukraiński bank centralny kontynuuje luzowanie polityki monetarnej i obniża podstawową stopę procentową: w marcu do poziomu 14,5%, a w kwietniu – do 13,5%

Zarząd NBU podjął decyzję o obniżeniu podstawowej stopy procentowej z 15% do 14,5% ze skutkiem od 15 marca 2024 r. oraz następnie do 13,5% - od 26 kwietnia br. Dalszy spadek inflacji, utrzymująca się stabilna sytuacja na rynku walutowym oraz pozytywne zmiany w perspektywach otrzymania pomocy zewnętrznej stanowiły według ukraińskiego banku centralnego przesłanki do wcześniejszego wznowienia cyklu łagodzenia polityki pieniężnej i obniżania stóp procentowych.

▪ W I kwartale 2024 r. inflacja konsumencka spowolniła szybciej, niż oczekiwało NBU:

Rzeczywista inflacja konsumencka spadła w marcu do 3,2% r/r i była niższa od prognozy NBU opublikowanej w Raporcie o inflacji ze stycznia 2024 r. Na odchylenia od prognozy wpłynęły przede wszystkim czynniki trudne do przewidzenia, w tym o charakterze przejściowym. Łagodna zima wpłynęła na większą podaż artykułów rolno-spożywczych i zmniejszyła presję ze strony kosztów prowadzenia działalności, w szczególności kosztów energii. Dodatkowo, nadal utrzymywały się efekty dobrych zbiorów z ubiegłego roku.

Obniżeniu uległa także inflacja bazowa (do 4,2% r/r), ale była zbliżona do prognozy NBU. Z jednej strony dalszy wzrost kosztów pracy i konsekwencje blokady zachodnich granic wspierały ukrytą presję inflacyjną. Z drugiej - presję inflacyjną złagodziła poprawa oczekiwań inflacyjnych oraz efekt przeniesienia spadków cen surowców rolnych na ceny żywności przetworzonej i niektórych usług.

NBU podwyższył swoją prognozę inflacji na 2024 r. do 8,2% i oczekuje, że w kolejnych latach inflacja ustabilizuje się w docelowym przedziale 5% ± 1 p.p. W obliczu oczekiwanego wygaśnięcia efektów ubiegłorocznych dobrych zbiorów, dalszego ożywienia konsumpcji i wzrostu kosztów prowadzenia działalności gospodarczej w okresie wojny, ukraiński bank centralny prognozuje umiarkowany wzrost presji inflacyjnej w tym roku. Jednocześnie, biorąc pod uwagę poprawę dynamiki rzeczywistej

inflacji i lepsze oczekiwania inflacyjne, NBU obniżył swoją prognozę inflacji na koniec 2024 roku z 8,6% do 8,2%. Według banku centralnego Ukrainy w kolejnych latach inflacja ulegnie spowolnieniu i ustabilizuje się w docelowym przedziale 5% ± 1 pp.

Sprzyja temu stopniowa normalizacja warunków funkcjonowania gospodarki, złagodzenie zewnętrznych presji inflacyjnych oraz konsekwentna polityka pieniężna NBU. Bank oczekuje, że inflacja spadnie do 6% na koniec 2025 r. i do 5% na koniec 2026 r.

▪ Ożywienie gospodarcze będzie kontynuowane choć ograniczone – przede wszystkim ze względu na znaczne zniszczenia w infrastrukturze energetycznej:

Zgodnie z szacunkami NBU dynamika realnego PKB w I kwartale 2024 r. była słabsza od oczekiwań, przede wszystkim w wyniku ograniczonych wydatków budżetowych w warunkach niepewności co do napływu finansowania zewnętrznego. Dodatkowym czynnikiem ograniczającym aktywność w niektórych sektorach gospodarki była blokada zachodnich granic. Jednocześnie funkcjonowanie korytarza morskiego, sprzyjająca pogoda i wzrost popytu krajowego sprzyjały wzrostowi gospodarczemu.

W związku z otrzymaniem pomocy międzynarodowej oraz oczekiwanym wzrostem popytu krajowego i zagranicznego, NBU prognozuje ożywienie aktywności gospodarczej. Prognoza wzrostu realnego PKB uległa pogorszeniu w związku z konsekwencjami ataków Rosji na infrastrukturę energetyczną Ukrainy. Oczekuje się, że gospodarka będzie rosła w tempie 3% w 2024 r. i 4,5–5% w latach 2025–2026.

Kontynuacja międzynarodowego wsparcia finansowego i środków wzmacniających odporność finansów publicznych zapewni dalszą stabilność makrofinansową niezbędną do trwałego ożywienia gospodarczego. Zgodnie z oczekiwaniami Ukraina otrzymała w marcu od partnerów międzynarodowych 9 mld USD, co pozwoliło jej zwiększyć swoje rezerwy międzynarodowe do prawie 44 mld USD.

W marcu 2024 r. inflacja znajdowała się w dalszym ciągu na trajektorii spadkowej

▪ Głównym ryzykiem dla dynamiki inflacji i rozwoju gospodarczego pozostaje przebieg wojny na pełną skalę:

Agresja Rosji na pełną skalę trwa i powoduje nowe straty dla ukraińskiej gospodarki. NBU zakłada, że w horyzoncie prognozy zagrożenia dla bezpieczeństwa ustąpią, a warunki gospodarcze ulegną stabilizacji. Jednakże przedłużająca się wojna o dużej intensywności grozi dalszym zniszczeniem miast, infrastruktury i obiektów produkcyjnych, a rozmiar zniszczeń jest trudny do oszacowania.

W porównaniu z poprzednią prognozą ryzyko niewystarczającego finansowania międzynarodowego w tym roku znacznie się zmniejszyło, ale ryzyko dla regularnego finansowania pozostaje.

Równolegle, ukraiński rząd wzmacnia własną bazę zasobową i zwiększa zadłużenie na rynku krajowym, a NBU usprawnia środki kontroli walutowej. W połączeniu z wznowieniem regularnych napływów pomocy zewnętrznej umożliwi to sfinansowanie zaplanowanych wydatków budżetowych i wsparcie sytuacji na rynku walutowym.

▪ Istotne pozostają również następujące ryzyka:

- i. pojawienie się dodatkowych potrzeb budżetowych na utrzymanie zdolności obronnych lub pokrycie znacznych deficytów quasi-fiskalnych, w szczególności w sektorze energetycznym;
- ii. poważne szkody w infrastrukturze, zwłaszcza w infrastrukturze energetycznej i portowej, co ograniczy działalność gospodarczą i wywrze presję podażową na ceny;

- iii. kontynuacja częściowej blokady przewozów towarowych na przejściach granicznych z niektórymi krajami UE, co spowoduje spadek eksportu i droższy import;
- iv. pogłębienie się niekorzystnych tendencji migracyjnych,
- v. pogorszenie sytuacji na Bliskim Wschodzie, co w szczególności zwiększa ryzyko ewentualnych zakłóceń w dostawach energii i wzrostu cen energii dla gospodarki światowej.

▪ Nadal prawdopodobne jest zmaterializowanie się szeregu pozytywnych scenariuszy, obejmujących:

- i) dalsze poszerzenie możliwości eksportowych,
- ii) transfer środków z unieruchomionych aktywów rosyjskich na Ukrainę,
- iii) przyspieszenie procesów integracji europejskiej
- iv) wdrożenie programu ożywienia gospodarczego na dużą skalę.

Zgodnie z harmonogramem, kolejne posiedzenie Zarządu NBU poświęcone kwestiom polityki pieniężnej odbędzie się 13 czerwca 2024 r.

NBU zamierza kontynuować cykl łagodzenia polityki pieniężnej. Dzięki finansowaniu zewnętrznemu, poprawiają się nastroje biznesu

▪ **NBU zauważa, że w kolejnych miesiącach mogą zmaterializować się również pozytywne scenariusze, takie jak:**

- I. znacząca rozbudowa przepustowości korytarza morskiego, która mogłaby pomóc w szybszym ożywieniu ukraińskiego eksportu;
- II. przy zwiększonej skuteczności środków nadzoru walutowego mogłyby wzrosnąć zyski z wymiany walut;
- III. realizacja zakrojonych na szeroką skalę projektów w ramach tzw. odbudowy Ukrainy mogłaby dać znaczący impuls do ożywienia gospodarczego.

W ostatnim czasie nasiliły się także dyskusje (w tym na najwyższym szczeblu, z partnerami zagranicznymi Ukrainy) na temat wykorzystania na korzyść Ukrainy zamrożonych rosyjskich aktywów. Według NBU realizacja tych inicjatyw mogłaby znacząco poprawić kluczowe wskaźniki makroekonomiczne.

▪ **NBU będzie kontynuować cykl łagodzenia polityki pieniężnej, pod warunkiem trwałego ograniczenia zagrożeń dla inflacji i stabilności kursu walutowego:**

Ukraiński bank centralny jest w dalszym ciągu przygotowany na dynamiczne dostosowywanie swojej polityki w odpowiedzi na zmiany bilansu ryzyk.

Utrzymanie kontrolowanej sytuacji na rynku walutowym i umiarkowanej inflacji, a także zwiększony napływ pomocy zagranicznej stworzą warunki do podjęcia dalszych kroków w kierunku obniżki podstawowej stopy procentowej i złagodzenia ograniczeń walutowych. Czynniki te będą sprzyjać akcji kredytowej i wspierać ożywienie gospodarcze.

Kwestie te znalazły odzwierciedlenie w decyzji NBU, podjętej 25 kwietnia 2024 r. (patrz: slajd 18).

Tabela 2. Kształtowanie się BAEI (całkowitego i według sektorów) w lutym i marcu 2024 r.

Sektor	Udział sektora w liczeniu BAEI	Wskaźnik sektorowy BAEI		
		luty 24	marzec 24	zmiana m/m
Przemysł	35,2	48,3	51,0	2,7
Budownictwo	2,8	43,7	53,5	9,8
Handel	26	50,1	55,1	5,1
Usługi	36	45,3	50,6	5,3
Łącznie	100	Całkowity BAEI		
		47,5	52,0	4,5

Źródło: Narodowy Bank Ukrainy, *Monthly Business Outlook Survey*, Marzec 2024.

▪ **Jak pokazały marcowe wyniki *Business Activity Expectations Index* (BAEI) ukraińskie firmy powróciły do pozytywnych perspektyw gospodarczych:**

BAEI zwiększył się z 41 w styczniu 2024 r. do 47,5 i 52 odpowiednio w lutym w marcu br. Podyktowane to było takimi czynnikami jak: wzrost przewozów morskich i kolejowych, utrzymująca się stabilność rynku walutowego, niskie oczekiwania inflacyjne, sezonowe ożywienie aktywności gospodarczej.

Negatywnie na oczekiwania firm wpływały: blokada zachodniej granicy Ukrainy, bardziej zintensyfikowane ataki rakietowe na infrastrukturę krytyczną, oraz ryzyko dotyczące niewystarczającego finansowania zewnętrznego.

Rezerwy międzynarodowe Ukrainy wzrosły w marcu do 43,8 mld USD, ustanawiając nowy rekord w historii kraju

- Według wstępnych danych na dzień 1 kwietnia br. Ukraina posiadała rezerwy walutowe w wysokości 43 762,7 mln USD, które w marcu wzrosły o 18%:

Przyczyną marcowego wzrostu były znaczące wpływy finansowe (ponad 9 mld USD) od partnerów międzynarodowych, które przekroczyły sprzedaż netto NBU w walutach obcych oraz spłaty zadłużenia dewizowego Ukrainy. Rezerwy międzynarodowe stanowiły także pokrycie dla 5,8 miesięcznych przyszłych potrzeb importowych.

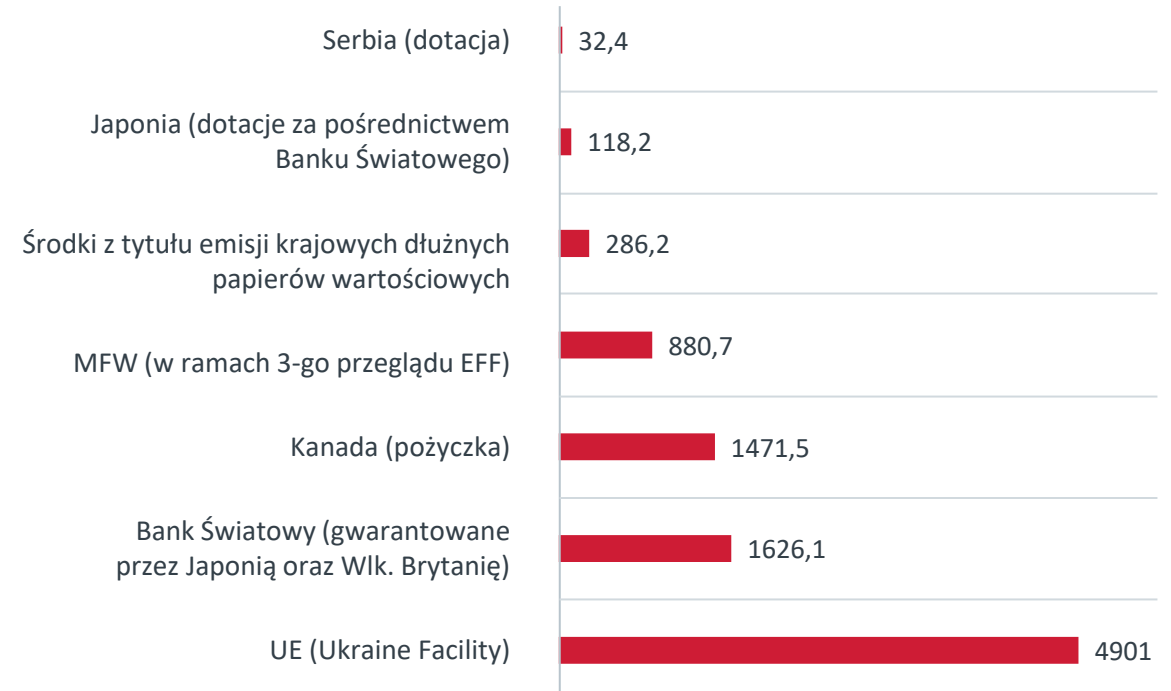
- Na dynamikę rezerw w marcu 2024 r. złożyło się kilka czynników, do których należały:

- I. wpływy na rachunki rządu oraz obsługa i spłata długu publicznego;
- II. transakcje banku centralnego na ukraińskim rynku walutowym;
- III. aktualizacja wyceny instrumentów finansowych (ze względu na zmiany ich wartości rynkowej i wahań kursów walut).

W ramach transakcji NBU na ukraińskim rynku walutowym, według danych bilansowych bank centralny sprzedał na rynku walutowym 1 813,6 mln USD, zaś 25,9 mln USD kupił w celu uzupełnienia rezerw międzynarodowych.

W związku z tym sprzedaż walutowa netto NBU w marcu wyniosła 1 787,7 mln USD. Odnośnie do trzeciego czynnika, w marcu instrumenty finansowe wzrosły o 266,3 mln USD w wyniku przeszacowania.

Wykres 3. Wpływy na rachunki walutowe rządu w NBU wg stanu na 1 kwietnia 2024 r.

Źródło: Narodowy Bank Ukrainy. Dane w mln USD.

Pomyślne zakończenie przez MFW trzeciego przeglądu instrumentu *Extended Fund Facility (EFF)* dla Ukrainy

▪ W dniu 21 marca 2024 r. Rada Wykonawcza MFW pozytywnie zakończyła trzeci przegląd w ramach instrumentu EFF:

Umożliwiło to ukraińskim władzom pozyskanie natychmiastowego finansowania w formie kolejnej transzy pomocowej w wysokości 880 mln USD (tj. ekwiwalentu 663,9 mln SDR), które zostało przeznaczone na wsparcie budżetowe.

Wcześniej w dniach 17-22 lutego br. w Warszawie miała miejsce misja Funduszu, podczas której ekonomiści MFW rozmawiali z przedstawicielami władz Ukrainy nt. postępów we wdrażaniu programu reform gospodarczych ustalonego w ramach EFF i wspieranego przez tę instytucję.

Porozumienie EFF na okres 48 miesięcy, zapewniające dostęp do 11,6 mld SDR (równowartość 15,6 mld USD, czyli około 577% udziałów członkowskich Ukrainy w Funduszu), zostało zatwierdzone przez Radę Wykonawczą MFW 31 marca 2023 r. i stanowi część pakietu pomocowego dla tego kraju o wartości 122 mld USD.

▪ Program reform gospodarczych realizowanych we współpracy z MFW ma na celu:

- I. zakotwiczenie polityk utrzymujących stabilność fiskalną, zewnętrzną, cenową i finansową w czasie wyjątkowo dużej niepewności związanej z wojną;
- II. wspieranie ożywienia gospodarczego;
- III. poprawę zarządzania i wzmocnienie instytucji w celu promowania długoterminowego wzrostu gospodarczego w kontekście odbudowy i drogi Ukrainy do członkostwa w UE.

Zgodnie z ustaleniami ekspertów Funduszu w ramach obecnego przeglądu wszystkie strukturalne wskaźniki oraz poza jednym (tj. niższymi wpływami podatkowymi z uwagi na blokady na granicy) wszystkie ilościowe kryteria zostały spełnione.

Dyrektorzy przychylni się do wniosku ukraińskich władz o uchylenie warunku spełnienia grudniowego kryterium wyników w zakresie dochodów podatkowych, który nie został zrealizowany, jednakże tylko w niewielkiej kwocie.

Jak podkreśliła w swoim oświadczeniu dyrektor zarządzająca MFW, K. Georgiewa, wyniki i zaangażowanie Ukrainy w ramach programu są w dalszym ciągu dobre.

W komunikacie prasowym na stronie Funduszu wskazano, że EFF stanowi zabezpieczenie dla reform gospodarczych w Ukrainie w okresie wyjątkowo dużej niepewności. Pozytywnie odniesiono się do sprawnego prowadzenia polityk makroekonomicznych, obniżenia inflacji, zbudowania odpowiednich rezerw i osiągnięcia wzrostu w wysokości ok. 5% w całym ubiegłym roku.

Według Funduszu, ukraińska gospodarka w 2023 r. wykazała się większą odpornością, niż oczekiwano.

Z kolei, w bieżącym roku spodziewany jest bardziej umiarkowany wzrost **wahający się w paśmie 3-4% PKB** ze względu na niepewność co do trwającej wojny, w miarę coraz bardziej rygorystycznych ograniczeń podaży i potencjalnych opóźnień w finansowaniu zewnętrznym.

Prognozy w dalszym ciągu pozostają obarczone wyjątkowo wysokim ryzykiem. Zdaniem przedstawicieli MFW, budżet na 2024 r. pozostaje odpowiednią kotwicą dla polityki fiskalnej.

W tym zakresie wysiłki władz Ukrainy powinny się skoncentrować na zapewnieniu odpowiednich dochodów, priorytetyzowaniu wydatków oraz na wykorzystaniu płynności krajowego rynku.

Zewnętrzne wsparcie finansowe dla Ukrainy na 2024 r. ma wynieść ok. 38 mld USD

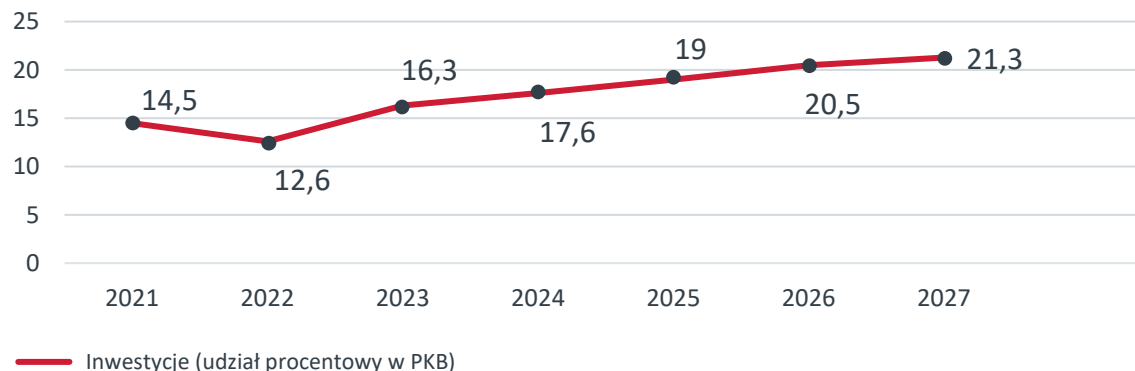
W komunikacie po zakończeniu trzeciego przeglądu EFF, MFW podkreśla, że wypłacona na czas pomoc zewnętrzna, szacowana w 2024 r. na ok. 38 mld USD, pozostaje kluczowa dla finansowania potrzeb budżetowych oraz dla zachowania stabilności makroekonomicznej.

Wskazano w nim również, że przyjęcie reform w zakresie zarządzania, w tym Wyspecjalizowanego Biura Antykorupcyjnego Prokuratury (SAPO) w grudniu 2023 r., jest jednym z ważniejszych osiągnięć badanego okresu programu gospodarczego.

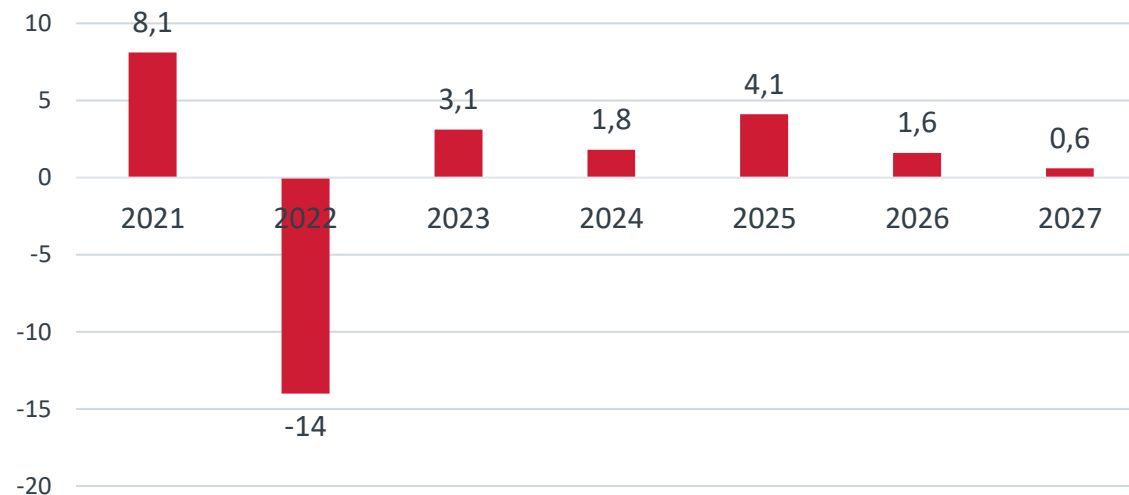
Ukraiński system finansowy pozostaje stabilny i płynny ale zdaniem MFW wzmożony nadzór jest konieczny.

W tym zakresie pozytywnie odniesiono się do badania jego odporności (*Resilience Assessment*) przez NBU oraz do podjęcia przez bank centralny natychmiastowych działań w celu uzupełnienia niedoborów kapitału.

Wskaźnik udziału procentowego inwestycji w PKB – prognoza MFW z 21 marca 2024 r.

Wskaźnik inwestycji – prognoza MFW z 21 marca 2024 r.

Według Funduszu priorytetami dla NBU w przyszłości pozostają:

- I. wzmocnienie nadzoru i sieci bezpieczeństwa finansowego;
- II. pogłębienie infrastruktury rynku finansowego, w tym systemu płatniczego;
- III. podjęcie regularnego badania odporności, i kiedy warunki na to pozwolą, przeprowadzenie niezależnego przeglądu jakości aktywów.

W opinii MFW udział procentowy inwestycji w PKB będzie wzrastał (co powiążane jest z zewnętrznym wsparciem finansowym).

3

Zagraniczne wsparcie finansowe

Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) w 2024 r. planuje przekazać Ukrainie 500 mln EUR w kredytach oraz 60 mln EUR w grantach

Od początku pełnoskalowej agresji Rosji na Ukrainę do 20 marca 2024 r. inwestycje EBI na Ukrainie, które mają na celu zaspokojenie jej najpilniejszych potrzeb, **przekroczyły 2 mld EUR.**

W dniu 19 kwietnia 2024 r. Bank i rząd Ukrainy podpisały Memorandum o współpracy, w którym określono jej nowe priorytety na kolejne 10 lat:

- **W sektorze publicznym na poziomie ogólnokrajowym** – portfolio nowych projektów infrastruktury krajowej może obejmować m.in.:
 - I. inwestycje w sektorze drogowym,
 - II. kolejowym (węzły i przejścia graniczne),
 - III. energetycznym,
 - IV. ochrony ludności,
 - V. strategicznej infrastruktury państwa
 - VI. odporności cyfrowej
 - VII. opieki zdrowotnej.
- **W sektorze publicznym na poziomie lokalnym** – projekty z zakresu świadczenia usług komunalnych (m.in. kanalizacja, ciepłownictwo), naprawy zniszczonych budynków użyteczności publicznej i prywatnych, ożywiania gospodarczego ukierunkowanego na zaspokojenie potrzeb lokalnych, w tym oświaty i zdrowia.
- **W obszarze wsparcia sektora prywatnego** – zwiększone gwarancje dla ukraińskiego biznesu i dodatkowe instrumenty finansowe na rzecz rozwoju sektora.

EBI przygotowuje się do udziału w mechanizmie gwarancyjnym wspierającym bezpośrednio inwestycje zagraniczne na Ukrainie w ramach *Ukraine Facility*.

Planuje zainwestować ok. **2 mld EUR z ww. Instrumentu** w kluczowe projekty sektora publicznego dotyczące m.in. odbudowy mieszkań i budynków użyteczności publicznej, infrastruktury komunalnej, energetyki, dróg, kolei, oraz opieki zdrowotnej i ochrony ludności.

Zamierza też wesprzeć modernizację najważniejszych szlaków eksportowych oraz krajowych linii kolejowych, zielonej i odpornej energetyki oraz opieki zdrowotnej.

- **W obszarze wsparcia doradczego** – projekty unijnego programu JASPERS, który ma wspierać rząd Ukrainy w przygotowaniu kluczowych inwestycji, strategii i budowaniu potencjału gospodarki.

W ramach działań JASPERS opracowana i wdrażana będzie Mapa drogowa reformy zarządzania inwestycjami publicznymi, która ma zbliżyć ukraińskie prawo i metody do standardów UE.

- Działania EBI realizowane są m.in. poprzez fundusz EU4U (**267 mln EUR dostępnych, ponad 400 mln EUR zadeklarowanych środków**).

Fundusz ten umożliwi (obecnie dzięki wkładom: Belgii, Cypru, Danii, Estonii, Francji, Łotwy, Litwy, Luksemburga, Holandii i Hiszpanii) zatwierdzenie nowych, niezbędnych projektów związanych z odbudową Ukrainy, w tym naprawę zniszczonych budynków mieszkalnych i poprawę szlaków eksportowych.

Zgodnie z komunikatem EBI, do finansowania funduszu planują włączyć się kolejne państwa członkowskie.

W 2023 r. Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju (EBOR) przekazał Ukrainie 2,1 mld EUR, z czego połowę na wsparcie sektora prywatnego

EBOR przekazał Ukrainie w 2023 r. rekordową kwotę **2,1 mld EUR** (o 0,4 mld EUR więcej r/r), z czego ok. 50% przeznaczono na wsparcie sektora prywatnego).

Od początku pełnoskalowej agresji Rosji na Ukrainę jest to łącznie 4 mld EUR wsparcia. Prócz wsparcia ww. sektora EBOR wspiera bezpieczeństwo energetyczne i żywnościowe infrastrukturę krytyczną, i handel.

W ub.r. EBOR podjął decyzję o podwyższeniu kapitału wpłaconego o 4 mld EUR (do 34 mld EUR) by móc podwoić wsparcie Ukrainy, w zależności od sytuacji gospodarczej w kraju.

W latach 2022–2023 EBOR zmobilizował około **1,6 mld EUR od darczyńców** (prawie połowa – UE, znaczące środki – Kanada, Norwegia, Hiszpania, Niderlandy), z czego w 2023 r. wypłacono ponad 409 mln EUR.

Ostatno EBOR rozszerzył współpracę w celu wspierania sektora prywatnego z ukraińskimi bankami:

- **Ukreximbankiem (Państwowy Bank Eksportu i Importu Ukrainy)** – udostępnił niefunduszowy instrument podziału ryzyka portfelowego (**10 mln EUR**), w celu odblokowania nowego finansowania (**40 mln EUR**).

Pokryje on do 50% ryzyka kredytowego Ukreximbanku z tytułu nowo udzielonych pożyczek i umożliwi mu zapewnienie finansowania przedsiębiorstwom z kluczowych branż jak rolnictwo, produkcja, budownictwo, transport i farmaceutyka.

- **PrivatBankiem** – udostępnił limit **25 mln USD** na finansowanie handlu, który od lutego 2022 r. został poważnie ograniczony, ponieważ międzynarodowe banki unikają podejmowania bezpośredniego ryzyka dotyczącego ukraińskich transakcji finansowania handlu.

Program wspierania handlu EBOR wsparł od lutego 2022 r. kwotą 972 mln EUR łącznie 355 transakcji handlowych dotyczących najważniejszych towarów dla ukraińskiej gospodarki (dane na 14 marca 2024 r.).

W 2023 r. EBOR rozpoczął strategiczną współpracę z Privatbankiem w ramach porozumienia dotyczącego gwarantowania kredytów przez ukraińskie banki partnerskie, czyli Gwarancji Odporności i Życia (RLG).

W 2023 r. pokrył też **240 mln EUR** nowych pożyczek dla prywatnych przedsiębiorstw, głównie mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw działających w agrobiznesie lub innych krytycznych branżach.

Od 24 lutego 2022 r. do 5 kwietnia 2024 r. Bank Światowy zmobilizował prawie 42 mld USD wsparcia finansowego dla Ukrainy

Z 41,998 mld USD zmobilizowanego wsparcia finansowego, (według stanu na 5 kwietnia 2024 r.) **rozdysponowano 35,715 mld USD, czyli ok. 95%.**

W dniu 29 lutego 2024 r. — Bank Światowy ogłosił przekazanie przez darczyńców dodatkowego wsparcia w wysokości **760 mln USD**, aby pomóc Ukrainie w utrzymaniu kluczowych usług rządowych na poziomie krajowym i regionalnym. Jest to szósty projekt dodatkowego finansowania wydatków publicznych na rzecz trwałości potencjału administracyjnego na Ukrainie (PEACE), w ramach którego w dalszym ciągu zapewnia się wsparcie na wynagrodzenia nauczycieli, osób udzielających pierwszej pomocy i personelu służb ratunkowych, a także pomoc społeczną dla osób wewnątrznie przesiedlonych i osób starszych.

Dotacja jest wspierana przez wielostronny fundusz powierniczy współfinansujący PEACE oraz ukraiński fundusz powierniczy na rzecz pomocy, odbudowy i reform (URTF).

Do 29 lutego br. wsparcie zmobilizowane przez Bank umożliwiło świadczenie podstawowych usług, które **docierają do ponad 15 milionów obywateli**, w tym m.in. 10 milionów emerytów, 500 000 pracowników oświaty instytucji edukacyjnych, 145 000 pracowników rządowych, ponad trzech milionów beneficjentów pomocy społecznej. Dzięki wsparciu projektu 100% władz wykonywało swoje podstawowe funkcje, 98% emerytur zostało wypłaconych na czas, a ponad 90% osób wewnątrznie przesiedlonych i beneficjentów pomocy społecznej otrzymało wypłaty na czas.

Projekt PEACE jest wspierany przez wkłady, w tym za pośrednictwem URTF z: Austrii, Belgii, Kanady, Danii, Islandii, Indonezji, Irlandii, Finlandii, Niemiec, Japonii, Niderlandów, Norwegii, Łotwy, Litwy, Hiszpanii, Szwecji, Szwajcarii, Republiki Korei, Wlk. Brytanii i USA.

W dniu 26 marca 2024 r. Rada Dyrektorów Wykonawczych Banku Światowego zatwierdziła nową operację dotyczącą polityki rozwoju (DPO) dla Ukrainy na kwotę **1,5 mld USD**. Działalność ta (pn.: *Growth Foundations operation*) jest finansowana ze środków funduszu powierniczego *ADVANCE Ukraine* (**984 mln USD**), wspieranego przez Ministerstwo Finansów Japonii i gwarantowanego przez rząd Wielkiej Brytanii (**516 mln USD**).

Działanie to, pierwsze z proponowanych dwóch, ma na celu wsparcie reform rządu Ukrainy niezbędnych do wzmocnienia ram polityki gospodarczej kraju i zwiększenia jego stabilności makrofinansowej. Koncentrując się na pobudzaniu konkurencji, wzmocnieniu sektora finansowego, rynków energii, handlu i reformach fiskalnych, ma na celu wsparcie potencjału wzrostu poprzez zwiększenie inwestycji prywatnych jak i produkcji ogółem.

▪ Działanie „Growth Foundations operation” w ramach *ADVANCE Ukraine* składa się z 2 filarów:

Filar pierwszy: ma na celu wzmocnienie ram polityki gospodarczej, aby ułatwić zmianę strukturalną w kierunku zrównoważonego wzrostu. Wspiera działania polityczne mające na celu wzmocnienie ładu korporacyjnego w przedsiębiorstwach państwowych, umożliwienie zrównoważonej fiskalnie i skutecznej transformacji energetycznej, ułatwienie udzielania kredytów sektorowi prywatnemu, zwłaszcza rolnictwu oraz dostosowanie ukraińskich przepisów celnych do przepisów Unii Europejskiej.

Filar drugi: ma na celu zwiększenie stabilności makrofinansowej w celu stworzenia otoczenia sprzyjającego wzrostowi gospodarczemu. Filar wspiera działania polityczne mające na celu wzmocnienie dochodów krajowych, poprawę nadzoru nad rynkiem kapitałowym i zabezpieczenie przed ryzykiem korupcji w zamówieniach publicznych.

4

Relacje
międzynarodowe

USA i Wielka Brytania plasują się na czele państw wspierających militarnie walczącą Ukrainę

W dniu 20 kwietnia br. Izba Reprezentantów zaakceptowała opóźniony od miesiący pakiet pomocy o wartości 95,3 mld USD dla Ukrainy, Izraela i Tajwanu.

Następnie, 23 kwietnia Senat USA przyjął projekt, a już 24 kwietnia został on podpisany przez Prezydenta Bidena.

Kwota 60,8 mld USD zostanie wydatkowana w szczególności na zakup broni, amunicji i pokrycie kosztów USA i ich partnerów.

Przy czym **z 60,8 mld USD, prawie 8 mld USD dolarów przeznaczono na pomoc makrofinansową dla budżetu Ukrainy, przy czym pomoc ta obarczona jest szeregiem warunków ze strony USA.**

Projekt ustawy został sformułowany tak, aby jego linie finansowania militarnego zachowały ważność w kolejnym roku budżetowym. Daje to znacznie większą stabilność finansowania armii ukraińskiej.

Nowy projekt przewiduje:

- **13,8 mld USD na rzecz Inicjatywy Pomocy Bezpieczeństwa Ukrainy (Ukraine Security Assistance Initiative, USAI). Termin wydatkowania: do 30 września 2025 r.:**

Jest to program finansowania produkcji i zakupu nowej oraz naprawy i konwersji starej broni dla Ukrainy w Stanach Zjednoczonych. Ma charakter głównie długoterminowy, czyli nie zapewnia broni, która może od razu zostać wykorzystana w walce. Chociaż jeśli amerykańscy producenci mają już we własnych magazynach gotowe pociski lub rakiety, które były przygotowane na zamówienia rządowe, to takie dostawy mogą być szybkie.

- **7,8 mld USD pomocy „na już”:**

To kwota, którą Biały Dom będzie dysponował, aby pomóc Ukrainie w ramach programu *Presidential Drawdown Authority* (PDA). To budżet, który pozwala

transferować na Ukrainę broń, która jest już dostępna w Pentagonie i przechowywana w amerykańskich magazynach, zamawiając w zamian nową broń u producentów. Jest to wyprodukowana broń, którą można dostarczyć na linię frontu w trybie pilnym.

- **1,6 mld USD zasili program *Foreign Military Funding* (FMF):**

W praktyce będą to dotacje na zakup przez Ukrainę broni w Stanach Zjednoczonych. Dostawy te mają być znacznie szybsze, ponieważ program ten umożliwia zakup wyprodukowanej już amerykańskiej broni lub amunicji. Termin wydatkowania: do 30 września 2025 r.

- **Nowy pakiet wsparcia militarnego Wlk. Brytanii o wartości 500 mln GBP:**

W oświadczeniu premiera R. Sunaka, złożonego podczas wizyty w Polsce, gdzie spotkał się z Premierem Tuskiem oraz Sekretarzem Generalnym NATO J. Stoltenbergiem (23 kwietnia br.) przedstawione zostały szczegóły pakietu o wartości 500 mln GBP (ok. **620 mln USD**).

Jak podaje rząd brytyjski, kwota ta podniesie wysokość brytyjskiej pomocy wojskowej dla Ukrainy **do 3 mld GBP (3,71 mld USD) w bieżącym roku budżetowym.**

Nowy pakiet sfinansuje amunicję, obronę przeciwlotniczą, drony i wsparcie inżynieryjne. Rząd brytyjski wskazał, że drony zostaną zakupione w Wielkiej Brytanii.

Nowy i największy w historii Wlk. Brytanii pojedynczy pakiet wsparcia militarnego będzie obejmować także **60 łodzi i ponad 1600 rakiet ofensywnych i defensywnych, a także precyzyjnie kierowane rakiety dalekiego zasięgu *Storm Shadow*.**

Ponadto, rząd brytyjski dostarczy ponad 400 pojazdów, w tym 162 pojazdy opancerzone, a także 4 mln sztuk amunicji do broni strzeleckiej.

Podczas polsko-ukraińskich konsultacji międzyrządowych w Warszawie (28 marca 2024 r.) uzgodniono szereg postulatów do wspólnej realizacji

W dniu 28 marca 2024 r. w Warszawie odbyły się polsko-ukraińskie konsultacje międzyrządowe, po których szefowie rządów obu krajów wydali wspólne oświadczenie. Poza standardowymi zapewnieniami dotyczącymi wspierania walki Ukrainy z rosyjskim najazdem, w oświadczeniu pojawiły się również postulaty do realizacji na szczeblu międzyrządowym:

- **W obszarze integracji europejskiej Ukrainy:** uzgodniono formę konsultacji międzysektorowych (w ramach zainteresowanych ministerstw) w celu wsparcia procesu negocjacji przedakcesyjnych oraz przystąpienia do rynku wewnętrznego UE. Współpraca ma odbywać się w ramach regularnych spotkań sektorowych grup roboczych. **Ponadto, Strona polska zadeklarowała podjęcie starań, aby zwołać I Konferencję Międzyrządową UE–Ukraina nie później niż w czerwcu 2024 r.**
- **W obszarze współpracy handlowej:** potwierdzono wysiłki na rzecz wdrożenia skutecznych środków blokujących import produktów rolnych z Rosji i Białorusi na rynek UE jako niezbędnego narzędzia usuwania presji na rynki rolne UE. Potwierdzono również, że działania liberalizujące handel powinny być zaprojektowane w taki sposób, aby pozytywnie oddziaływać na gospodarkę RP i innych państw członkowskich UE oraz Ukrainy, nie destabilizując jednocześnie ich rynków, oraz że wspólnie opracowane mechanizmy powinny monitorować stabilność handlu z uwzględnieniem zmian sytuacji bezpieczeństwa na Ukrainie.
- **W kwestii produktów rolno-spożywczych:** uzgodniono podjęcie dalszych kroków w celu znalezienia wzajemnie korzystnych rozwiązań, takich jak system weryfikacji i kontroli, w handlu towarami rolno-spożywczymi. Polecono ministrom odpowiedzialnym za rolnictwo i handel obu Stron kontynuowanie współpracy w tych kwestiach.
- **W celu usprawnienia przepływu towarów i osób:** potwierdzono gotowość zawarcia Porozumienia w sprawie zapewnienia kontroli na wspólnych przejściach granicznych i współpracy organów kontrolnych, po jego zatwierdzeniu przez Komisję UE, w celu uruchomienia wymiany danych logistycznych na poszczególnych przejściach drogowych, utworzenia i utrzymywania sieci transportowej odpowiadającej potrzebom, m.in. poprzez realizację skoordynowanych projektów infrastrukturalnych.
- **W obszarze energetyki:** potwierdzono zainteresowanie dalszym rozwojem współpracy w sektorze energetycznym, rozwojem wspólnych projektów i ścisłą współpracą w kwestiach wzajemnego bezpieczeństwa energetycznego. Podpisano MoU ws. współpracy energetycznej.

W dużej mierze, obie strony konsekwentnie prezentowały dotychczasowe stanowiska – szczególnie dotyczy to kwestii przepływu produktów rolno-spożywczych z Ukrainy do UE.

Interesującym krokiem rządu RP jest próba przejścia procesu negocjacji przedakcesyjnych na linii Ukraina-UE, poprzez zwołanie posiedzenia na szczeblu UE z Ukrainą. Starania te należy oceniać jako przygotowywanie się do prezydencji Polski w UE w I poł. 2025 r. oraz wzmocnienie pozycji w rozmowach Ukraina-UE-Polska. Szereg kluczowych spraw przeniesiono do realizacji na szczeblu właściwych resortów.

W pojawiających się opiniach po obu stronach granicy, konsultacje międzyrządowe były przełamaniem impasu w relacjach obu krajów, lecz nie przyniosły przełomowych rozstrzygnięć, do których ma dojść na szczeblu resortów.

Konsultacje międzyrządowe były poprzedzone posiedzeniem Polsko-Ukraińskiej Komisji Międzyrządowej ds. Współpracy Gospodarczej, które odbyły się we Lwowie w dniu 11 marca 2024 r.

Wizyta ministra spraw zagranicznych Ukrainy D. Kułeby w Indiach (28-29 marca 2024 r.) – próba zmiany podejścia Indii wobec Rosji

W dniu 20 maja 2023 r. na marginesie szczytu G-7 w Hiroszynie odbyło się spotkanie Prezydenta Zełenskiego z Premierem Indii, N. Modi. Wówczas Premier Indii wskazywał na konieczność wypracowania pokojowego zakończenia wojny, podkreślając aspekt humanitarny konfliktu. Marcowa wizyta Ministra Kułeby do Indii stanowiła kontynuację tych rozmów oraz została poprzedzona rozmową telefoniczną przywódców obu krajów.

■ Podczas wizyty w Indiach szef MSZ Ukrainy, D. Kułeba:

- I. podkreślił pozytywne zmiany zachodzące w stosunkach dwustronnych między Indiami a Ukrainą;
- II. zauważył, że Indie stopniowo zmieniają podejście do wojny Rosji z Ukrainą i wyraźnie zdają sobie sprawę, że stosunki ukraińsko-indyjskie mają duże perspektywy rozwoju.

W wypowiedziach po spotkaniu z szefem indyjskiego MSZ, S. Jaishankarem, Kułeba wyraził zrozumienie dla interesów strategicznych Indii. Odnośnie do relacji Indii i Rosji podkreślał na zaszczości i powiązania z czasów ZSRR oraz wskazał, że podejście Indii do Rosji (oraz konfliktu w Ukrainie) ulega zmianie, a Indie stopniowo przestają widzieć w Rosji perspektywicznego partnera.

Kułeba podkreśla, że w stosunkach Kijowa i New Delhi od początku pełnoskalowej agresji doszło do znaczącej poprawy. Minister zauważył, że Ukraina docenia dążenie Indii do zaprowadzenia trwałego pokoju w Ukrainie oraz aktywne uczestnictwo w spotkaniach poświęconych realizacji Formuły Pokojowej Prezydenta Zełenskiego.

Ukraina współpracuje z Indiami i innymi krajami, aby włączyć je do udziału w *Global Peace Summit*, który odbędzie się w Szwajcarii w czerwcu 2024 r. Zełenski podkreślał, że istotny jest udział w wydarzeniu państw tzw. globalnego południa oraz udowodnienie, że świat jest przeciwny agresji Rosji i opowiada się za sprawiedliwym pokojem.

■ Obecnie Kułeba wskazuje trzy kluczowe zadania dla rozwoju stosunków Ukrainy i Indii:

- I. przywrócenie poziomu współpracy w handlu i sferze politycznej do poziomu przedwojennego. Mowa o wielomiliardowej wymianie handlowej między oboma krajami, co oznacza przede wszystkim napływ gotówki do gospodarki Ukrainy, nowe miejsca pracy, sprzedaż ukraińskich towarów na świecie; oraz współpraca w dziedzinach zaawansowanych technologii;
- II. praca nad nowymi projektami i programami, które powinny wynieść stosunki ukraińsko-indyjskie na nowy poziom;
- III. Formuła Pokoju: dalszy udział Indii w realizacji Formuły Pokojowej Prezydenta Zełenskiego będzie ważnym sygnałem dla wielu krajów regionu, które są zorientowane na New Delhi, przekonującym je do przyłączenia się do inicjatywy prezydenta.

Kułeba poinformował także o pracach nad organizacją wizyt Premiera Indii na Ukrainie i Prezydenta Zełenskiego w Indiach. Planowane są także inne wizyty na najwyższym szczeblu – m.in. MSZ. Strony zgodziły się także na wznowienie prac nieaktywnej od 2018 roku Komisji Międzyrządowej. Kułeba zaprosił indyjskie podmioty do wzięcia udziału w inwestycjach w Ukrainie.

Indie od początku agresji na pełną skalę nie potępiły oficjalnie działań Rosji i nie przystąpiły do sankcji, a przeciwnie – są jednym z głównych importerów ropy naftowej z Rosji.

Wzmocnienie relacji z Indiami ma służyć realizacji interesów Ukrainy wobec tzw. państw globalnego południa, które często postrzegają konflikt w Ukrainie przez pryzmat rosyjskiej narracji.

Podczas konferencji w Tokio (19 lutego 2024 r.) Ukraina i Japonia podkreśliły strategiczny wymiar współpracy

W Tokio, w dniu 19 lutego 2024 r. odbyła się konferencja (*Conference for the Promotion of Economic Growth and Reconstruction*) w której wzięli udział Premierzy oraz przedstawiciele biznesu obu krajów. We wspólnym oświadczeniu Premierów m.in.:

- podkreślono strategiczne relacje, które określono w umowie *Special Global Partnership*, podpisanej pomiędzy Prezydentem Zełenskim oraz Premierem Kishidą 21 marca 2023 r. w Kijowie;
- Strona ukraińska podkreśliła istotną wagę zaangażowania technologii japońskich oraz doświadczenia w radzeniu sobie z klęskami naturalnymi w realizacji projektów infrastrukturalnych w Ukrainie;
- Strona japońska ponownie potwierdziła gotowość do aktywnego przyczynienia się do odbudowy Ukrainy poprzez przyjęcie podejścia wielostronnego i zaangażowanie japońskich podmiotów, w tym przedstawicieli sektora prywatnego.

Premier Kishida podkreślił rolę dużych podmiotów japońskiego biznesu, posiadającego najwyższą wiedzę specjalistyczną oraz gotowość do inwestowania w Ukrainie.

W ramach konferencji podpisano łącznie 56 dokumentów, z czego: 1 umowę międzyrządową (dot. eliminacji podwójnego opodatkowania); 1 wymianę not ws. tzw. doraźnej odbudowy; 3 MoU (*Memorandum of Understanding*) na szczeblu resortów dotyczących: i) utworzenia wspólnego mechanizmu kredytowego; ii) współpracy naukowej; iii) współpracy infrastrukturalnej. Pozostałe MoU dotyczyły m.in. współpracy Japonii i instytucji międzynarodowych (EBOR, IFC, Program Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju: UNDP) oraz na poziomie agencji państwowych oraz biznesu. Co ciekawe – część MoU podpisana została pomiędzy podmiotami biznesowymi a ukraińskimi organami administracji publicznej.

Premier Kishida potwierdził wsparcie na wszystkich etapach odbudowy i podkreślił znaczenie rozwoju infrastruktury oraz przeciwdziałania korupcji. Obaj premierzy jako kluczowy element wskazali zaangażowanie sektora prywatnego.

Premier Szmyhał podkreślił wiodącą rolę Japonii w osiągnięciu konsensusu ws. podwyższenia kapitału EBOR (o 4 mld EUR w grudniu 2023 r.) na pomoc Ukrainie oraz wkład we wsparcie Ukrainy w ramach MFW.

W lutym 2024 r. Japonia odpowiadała za największą część zagranicznej pomocy finansowej kierowanej do Ukrainy. Według komunikatu rządu Ukrainy z dnia 19 lutego 2024 r., bezpośrednio wsparcie budżetowe ze strony Japonii wyniosło 436 mln USD, z czego w formie grantów – prawie 140 mln USD. Z kolei według informacji rządowej z 12 kwietnia 2024 r., Japonia przekazała do budżetu Ukrainy:

- **w latach 2022-23: 4,207 mld USD;**
- **w 2024 r. (do 12 kwietnia 2024 r.): 2,131 mld USD, z czego 1,408 mld – pożyczki, 723 mln USD – granty.** W 2024 r. plasuje to na (według stanu na początek kwietnia) Japonię na drugiej pozycji (za UE).

Wsparcie dla walczącej Ukrainy wpisuje się w szersze tło polityczne. Japonia w bliskim sąsiedztwie odczuwa zagrożenie ze strony Korei Północnej oraz wielokrotnie wyrażała zaniepokojenie agresywną polityką Chin. Premier Kishida podkreśla, że wzmocniona kooperacja państw G7, z silnym przywództwem USA oraz udziałem międzynarodowych instytucji finansowych powinna być odpowiedzią na wyzwania globalne oraz zmianę dysproporcji sił, w tym rosnącej roli Chin. Wysokie zaangażowanie Japonii we wspieranie Ukrainy ma być sygnałem, że Japonia jest wartościowym sojusznikiem państw bloku demokratycznego oraz cenionym i zaawansowanym partnerem gospodarczym.

Wspólne działania Ukrainy i Republiki Mołdawii w obszarze eurointegracji i problemu tzw. Naddniestrza

W dniu 14 marca 2024 r. Wicepremier Stefanishyna spotkała się w Kijowie z Wicepremierem Republiki Mołdawii, szefem MSZ, M. Popșoi. Wicepremier i jej mołdawski odpowiednik z zadowoleniem przyjęli przedstawienie przez Komisję Europejską 12 marca 2024 r. projektu ram negocjacyjnych dla Ukrainy i Mołdawii, zwracając uwagę na znaczenie aktywnej współpracy z państwami członkowskimi UE na rzecz ich zatwierdzenia i zorganizowania pierwszej konferencji międzyrządowej, nie później niż w czerwcu 2024 r.

- **Warto odnotować, że działania ws. zwołania konferencji zadeklarowała Polska podczas spotkania rządów Polski i Ukrainy w Warszawie, 28 marca 2024 r.**

Podczas spotkania w Kijowie omówiono program reform na drodze do integracji europejskiej, wyzwania na tej drodze i możliwości wzajemnego wsparcia. Rozmawiano o wzmocnieniu praworządności, reformie administracji publicznej, decentralizacji i wzmocnieniu instytucji antykorupcyjnych. Popșoi zrelacjonował procesy transformacyjne, przez które przechodzi obecnie system sądownictwa mołdawskiego. Zadeklarował pełne wsparcie Ukrainy w odpieraniu rosyjskiej agresji. Z kolei Stefanishyna zaproponowała regularną wymianę doświadczeń obu krajów i wsparcia eksperckiego.

Co ciekawe, rząd Ukrainy podjął próbę mediacji i złagodzenia napięć na linii Republika Mołdawia – separatystyczna Republika Naddniestrza. W dniu 19 marca 2024 r. Ambasador do zadań specjalnych MSZ Ukrainy, P. Rogovey złożył roboczą wizytę w Mołdawii. W komunikacie prasowym rządu stwierdzono, że Ukraina jako mediator w procesie uregulowania naddniestrzańskiego problemu pomaga Kiszyniowowi i Tyraspolowi w znalezieniu sposobów wzajemnego zrozumienia, przede wszystkim w kwestii ostatecznego celu procesu negocjacyjnego – reintegracji Republiki Mołdawii.

W dniu 19 lutego Ambasador P. Rogovey spotkał się z wicepremierem Republiki Mołdawii ds. reintegracji O. Serebryanem oraz przywódcą samozwańczego nieuznanego państwa V. Krasnoselskim. Podczas odrębnych spotkań rozmówcy omawiali aktualną sytuację polityczną oraz wymieniali opinie na temat sposobów rozwiązania problematycznych kwestii gospodarczych i społeczno-humanitarnych w stosunkach Kiszyniów–Tyraspol. Podkreślono, że Ukraina opowiada się wyłącznie za pokojowym rozwiązaniem kwestii Naddniestrza z zachowaniem suwerenności i integralności terytorialnej Republiki Mołdawii.

Przy tym Kijów zapowiedział stanowcze reagowanie na prowokacje mające na celu wciągnięcie regionu Naddniestrza w wojnę Rosji z Ukrainą, jak i destabilizację sytuacji w Mołdawii. Ukraina opowiada się m.in. szybkim wycofaniem wojsk rosyjskich z terytorium obwodu naddniestrzańskiego, oraz zaprzestaniem składowania amunicji w magazynach w miejscowości Kovbasna. Ze swojej strony, Krasnoselski podczas spotkania z ukraińskim wysłannikiem potwierdził gotowość do kontynuowania realizacji porozumień osiągniętych z Kiszyniowem w sprawie udostępnienia nowych korytarzy transportowych dla ukraińskiego eksportu.

Z końcem 2024 r. mija termin obowiązywania 5-letniej umowy ws. tranzytu rosyjskiego gazu przez terytorium Ukrainy, która nie zostanie przedłużona. Oznacza to problemy dla m.in. tzw. Naddniestrza, które bazowało na tanim gazie z Rosji. Po wstrzymaniu dostaw przez terytorium Ukrainy, parapaństwo będzie zmuszone kupować surowiec w cenach rynkowych. Co ciekawe, zgodnie z informacjami rządu ukraińskiego, coroczne płatności Rosji za tranzyt gazu przez terytorium Ukrainy odpowiadały za prawie 0,3 % PKB Ukrainy.

Uzgodnienia Ukrainy dotyczące współpracy gospodarczej i odbudowy na poziomie obwodów z Danią, Francją, Czechami

▪ Zaangażowanie Francji w obwodzie czernihowskim:

W dniu 4 marca 2024 r. Ministerstwo Rozwoju Hromad, Terytoriów i Infrastruktury Ukrainy, Czernihowska Obwodowa Administracja Wojskowa i Francuska Agencja ds. Międzynarodowej Współpracy Technicznej (*Expertise France*) zawarły **Memorandum w sprawie współpracy w odbudowie obwodu czernihowskiego.**

Wicepremier Kubrakov podkreślił, że otwarcie biura wzajemnego wsparcia hromad w Czernihowie już teraz, pomimo trwającej agresji rosyjskiej, świadczy o dużym zaangażowaniu Francji w odbudowę Ukrainy. Trwają prace nad konkretnymi projektami, które zostaną w całości lub częściowo zrealizowane w obwodzie czernihowskim, **na łączną kwotę ponad 5 mln EUR**, w szczególności: prace konserwatorskie dachu regionalnego teatru akademickiego w Czernihowie; wsparcie ukraińskich startupów i innowacji na poziomie lokalnym (w szczególności w obw. czernihowskim); zapewnienie priorytetowej pomocy w zakresie opieki zdrowotnej (w szczególności odbudowa schronów przeciwradiacyjnych w szpitalach centralnych obwodu czernihowskiego); wspieranie samorządów lokalnych w procesie odbudowy i decentralizacji, w tym opracowywanie i wdrażanie modułów szkoleniowych z zakresu innowacji, mobilności, rolnictwa, kultury i dziedzictwa.

▪ Zaangażowanie Czech w obwodzie dnipropropietrowskim:

W dniu 13 lutego 2024 r. przedstawiciele Ministerstwa Rozwoju Hromad, Terytoriów i Infrastruktury pod przewodnictwem Wicepremiera Kubrakova spotkali się z Komisarzem Rządu Republiki Czeskiej ds. Odbudowy Ukrainy T. Kopečným oraz przedstawicielami czeskiego biznesu. Podczas spotkania omówiono wspólne projekty, które będą realizowane na Ukrainie przy wsparciu czeskiego rządu, w szczególności w ramach stałej grupy roboczej ds. odbudowy obwodu

dnipropropietrowskiego. Następnie, w połowie marca br. odbyła się misja gospodarcza do obwodu, wraz z udziałem Pełnomocnika Kopečnego. Kluczowym tematem powyższych rozmów była kwestia finansowania wspólnych projektów inwestycyjnych w Ukrainie.

▪ Patronat Danii nad odbudową obwodu Mikołajewskiego – ponad 100 mln USD w 2023 r.:

Wiosną 2023 r. Dania objęła patronat nad regionem oraz przeznaczyła ponad 100 mln USD na odbudowę obwodu mikołajewskiego. Podczas spotkania Wicepremiera Kubrakova z Premier Danii M. Frederiksen w dniu 24 lutego 2024 r. omówiono m.in. kwestie odbudowy Mikołajowa oraz obwodu Mikołajewskiego. Podkreślono, że od początku 2023 r. poczyniono postępy w odbudowie miasta, a większość projektów z poprzednich pakietów pomocowych została ukończona lub przebiega pomyślnie.

Podkreślono wzorowy charakter współpracy państwa, partnerów i samorządu lokalnego. **Współpraca ukraińsko-duńska ma koncentrować się na 8 obszarach:** infrastruktura, efektywne zarządzanie, przemysł morski, transport, urbanistyka, rozwój małych i średnich przedsiębiorstw, młodzież i kultura. W wypowiedziach przedstawicieli rządu duńskiego stale pojawiają się informacje nt. planów dotyczących przyszłego rozwoju przemysłu stoczniowego w Mikołajowie.

Wydaje się, że podejście Danii wobec wspierania Ukrainy stanowi atrakcyjny przykład dla innych państw – np. Francji, Czech, które starają się koncentrować swoje wysiłki na jednym z regionów Ukrainy. Pod koniec kwietnia Dania zadeklarowała dodatkowe wsparcie: 40 mln EUR dla sektora prywatnego oraz 380 mln EUR dla wsparcia infrastruktury krytycznej. Podpisano stosowne Memorandum z rządem Ukrainy.

W marcu 2024 r. tematami dominującymi w rozmowach pomiędzy przedstawicielami rządu Ukrainy i Wlk. Brytanii było wzmocnienie powiązań handlowych oraz dalsze wsparcie ukraińskiej obronności.

W dniu 1 marca 2024 r. w Londynie odbyło się spotkanie Wicepremier Svyrydenko z szefem brytyjskiego MSZ, D. Cameronem: podziękowano za przywództwo i inicjatywę wykazaną przez rząd brytyjski, w szczególności w kwestii ubezpieczenia żeglugi morskiej na M. Czarnym od ryzyka wojennego. Podkreślono wysoką wagę podpisanej umowy o współpracy w dziedzinie bezpieczeństwa. Według Svyrydenko celem Ukrainy jest osiągnięcie w tym roku większej samowystarczalności gospodarczej. Rząd pracuje nad rozszerzeniem możliwości eksportowych, w szczególności nad wzmocnieniem sektora energetycznego, tworzeniem wspólnych przedsiębiorstw obronnych, wspieraniem ukraińskich producentów, kierowaniem skonfiskowanych rosyjskich aktywów na wsparcie odbudowy Ukrainy. Podczas spotkania uzgodniono, że Wielka Brytania będzie nadal wspierać obronność Ukrainy, w tym produkcję i dostawę dronów dla wojska (wg informacji z 1 marca 2024 r. przeznaczyla na te potrzeby **200 mln GBP**).

Brytyjczycy wyrazili gotowość do podzielenia się wiedzą specjalistyczną w celu poprawy efektywności prywatyzacji na Ukrainie. Rząd ukraiński liczy, że współpraca z Brytyjczykami pomoże w przyciągnięciu dodatkowych inwestycji i przekształceniu nierentownych przedsiębiorstw w przedsiębiorstwa przynoszące dodatkowe dochody państwu i zapewniające miejsca pracy.

Podczas wizyty w Londynie, w dniu 3 marca 2024 r. Svyrydenko uzgodniła z państwową agencją British International Investment **otwarcie limitu kredytowego dla ukraińskich firm. Mowa o limicie finansowania na poziomie do 250 mln GBP.**

Podczas rozmowy Premiera Szmyhala z D. Cameronem w dniu 26 marca 2024 r.: istotnym tematem rozmowy było wprowadzenie mechanizmów, które doprowadzą do sankcji finansowych ze strony Rosji za popełnione zbrodnie i zniszczenia. Rozmawiano o konfiskacie zamrożonego majątku państwowego. Poruszono kwestię powołania specjalnej grupy międzynarodowej z udziałem Ukrainy, która wypracuje prawne narzędzia w celu umożliwienia konfiskaty. Ponadto Szmyhał podziękował Wielkiej Brytanii za znaczną kwotę udzielonej pomocy i podpisanie porozumienia o bezpieczeństwie z Ukrainą.

Kolejnym istotnym elementem rozmów na poziomie międzyrządowym było posiedzenie komisji handlowej Ukraina – Wlk. Brytania, które odbyło się w dniu 21 marca 2024 r.: omówiono zagadnienia zw. z realizacją porozumienia handlowego Ukraina – Wlk. Brytania. W szczególności rozmawiano o, przedłużeniu dwustronnej liberalizacji handlu po 31 marca 2024 r., wdrożeniu postanowień Umowy o handlu cyfrowym, usprawnieniu procedur PZP i wymagań dotyczących lokalizacji produkcji na Ukrainie, a także eksportu ukraińskich towarów do Wlk. Brytanii. Współpraca w ramach ww. porozumienia handlowego wskazuje na pozytywną tendencję w rozwoju handlu pomiędzy naszymi krajami. W 2023 roku wolumen dwustronnego handlu towarowego pomiędzy Ukrainą a Wielką Brytanią przekroczył 1,4 mld USD i wzrósł o 20% w porównaniu z 2022 r.

Oba kraje zintensyfikowały również rozmowy nt. współpracy w sektorze obronnym – 8 kwietnia 2024 r., podczas konferencji przemysłu obronnego w Kijowie podpisano ramowe porozumienie międzyrządowe o współpracy w obszarze obronności i produkcji broni. W konferencji wzięło udział ok. 30 brytyjskich podmiotów sektora obronności – głównie producentów dronów FPV.

Plany współpracy zbrojeniowej Ukrainy z partnerami z UE

W dniu 5 marca 2024 r. zaprezentowana została Europejska Strategia Przemysłu Obronnego (EDIS), której elementem ma być m.in. wspieranie rozwoju ukraińskiego przemysłu obronnego i wspieranie współpracy z UE oraz umożliwienie przekazywania wsparcia na ten cel. W marcu 2024 r. miały miejsce rozmowy przedstawicieli państw UE z Ukrainą dotyczące współpracy zbrojeniowej.

▪ **Rozmowy ukraińsko-duńskie o przemyśle obronnym:**

W dniu 23 marca 2024 r. w Kijowie odbyła się dwustronna konferencja obronno-przemysłowa „DFNC1: Danish Edition”. W konferencji wzięli udział przedstawiciele przedsiębiorstw przemysłu obronnego z obu krajów: 63 firmy ukraińskie i 34 duńskie. Rozmawiano o inwestycjach w ukraiński przemysł obronny i współpracy w dziedzinie IT. **Podpisano 3 dokumenty o współpracy.** W spotkaniu brali udział ministrowie wł. ds. obronności obu krajów, agencje państwowe, przedstawiciele biznesu obronnego.

▪ **Rozmowy ukraińsko-niderlandzkie o przemyśle obronnym:**

W dniu 20 marca br. przedstawiciele Ministerstwa Przemysłów Strategicznych Ukrainy oraz biznesu zbrojeniowego spotkali się z delegacją Niderlandów (na czele z szefem MON). Szef MON Niderlandów, K. Ollongren oznajmiła, że ta pierwsza delegacja handlowa stanowi realizację Porozumienia o bezpieczeństwie, które oba kraje podpisały na początku marca. Minister Ollongren podkreśliła znaczenie współpracy w obszarze innowacji high-tech. Omówiono priorytetowe obszary współpracy przedsiębiorstw obronnych obu krajów. Wiceminister ds. przemysłów strategicznych, S. Boev oznajmił, że obszary te obejmują wspólny rozwój systemów autonomicznych, rozwiązań opartych na sztucznej inteligencji i innych produktów technologicznych. **Podpisano 5 porozumień o współpracy w obszarze obronności.** W komunikacie rządowym poinformowano, że w przyszłości planowane są prace nad wspólnymi projektami.

▪ **Wspólne przedsięwzięcia obronne Ukrainy i Niemiec oraz przyciąganie inwestorów do sektora przemysłu obronnego traktowane są jako priorytet:**

Poinformowała o tym Wicepremier Svyrydenko w dniu 14 marca 2024 r. Stwierdziła, że Ukraina i Niemcy pogłębiają współpracę w zakresie utworzenia wspólnych przedsiębiorstw obronnych i intensyfikacji prac nad realizacją bieżących projektów. Strony pracują nad pozyskaniem do sprawy nowych firm, które planują lokalizację produkcji na Ukrainie. Temat ten był omawiany podczas spotkania Pierwszego Wicepremier Svyrydenko z Federalnym Ministrem Gospodarki i Spraw Klimatycznych Niemiec R. Habeckiem.

Omówiono potencjalne możliwości dostarczenia Ukrainie broni oraz dokonano przeglądu możliwości wspólnych przedsięwzięć obronnych z niemieckim biznesem, a także postępów w już realizowanych projektach. Rząd Ukrainy wskazuje na zainteresowanie dotyczące tworzeniem wspólnych przedsięwzięć, transferów technologii i rozwojem inwestycji wojskowych we współpracy z partnerami zagranicznymi. Svyrydenko podkreśliła, że jeśli Ukraina wyprodukuje choćby połowę potrzeb dla wojska, które obecnie pokrywa import, **PKB kraju wzrośnie o ok. 4-5%.**

Podkreśliła najwyższy priorytet wobec planowanego przyciągania najlepszej niemieckiej wiedzy i technologii do produkcji wojskowej. Istotne jest w tym aspekcie opracowanie mechanizmu gwarancji dla przedsiębiorstw kompleksu obronnego.

W ostatnim czasie Ukrainy zawarła porozumienia o współpracy w sferze bezpieczeństwa m.in. z Wlk. Brytanią, Francją, które zakładają (obok wsparcia sprzętowego) realizację wspólnych projektów w sektorze obronności. Warto dodać, że w dniu 26 lutego 2024 r. Ukraina podpisała **Memorandum dotyczące współpracy obronnej ze Stroną bułgarską.**

5

Energetyka

▪ Rząd Ukrainy realizuje kamień milowy *Ukraine Plan* dotyczący opracowania i zatwierdzenia Zintegrowanego planu energetyki i klimatu do 2030 r.:

W dniu 21 marca 2024 r. Ministerstwo Gospodarki Ukrainy przedstawiło Komisji Europejskiej projekt Krajowego Planu na rzecz Energii i Klimatu. Wicepremier Svyrydenko poinformowała, że cele planu są ambitne, biorąc pod uwagę stan wojny. Projekt powstał w zaledwie 7 miesięcy oraz jest przedmiotem publicznej dyskusji. Planowane jest zatwierdzenie planu na początku czerwca br. oraz przedstawienie go na Międzynarodowej konferencji ws. odbudowy Ukrainy, w Berlinie.

Unijna komisarz ds. energii K. Simson podkreśliła podczas wydarzenia, że Ukraina pracuje nad przywróceniem swojej gospodarki i infrastruktury zgodnie z celami Zielonego Ładu oraz w przyszłości ma ogromne perspektywy, aby stać się centrum zielonej energii.

Komisarz Simson podkreśliła również znaczenie przekształcenia ukraińskiego modelu zarządzania energią i klimatem do modelu UE. Ministerstwo Gospodarki Ukrainy koordynuje prace nad planem, w które zaangażowane są wszystkie kluczowe ministerstwa i agencje, wraz z niezależnymi ekspertami pod auspicjami centrum analitycznego DiXi Group i Państwowego Instytutu Ekonomii i Prognoz Narodowej Akademii Nauki Ukrainy przy wsparciu Wlk. Brytanii i Inicjatywy Net Zero.

Warto dodać, że zgodnie z Raportem KE za 2023 r., założenia Umowy Stowarzyszeniowej Ukrainy i UE w części dotyczącej energetyki zostały wykonane przez Ukrainę **na poziomie 78% (wzrost o 3% r/r w 2023 r.)**.

Przedstawiciele rządu Ukrainy podkreślają, że podobnie jak UE, Ukraina uznała wodór za kluczową technologię dekarbonizacji ważnych sektorów przemysłu. W 2024 roku planowane jest zatwierdzenie Strategii Wodorowej Ukrainy do 2050 roku, która zakłada produkcję wodoru na potrzeby krajowe i na eksport (**w ilości do 1,5 mln ton rocznie**), a także odbudowę sektor przemysłowy, w szczególności chemiczny, oraz rozwój „zielonej” metalurgii. Ponadto udoskonalenie technologii wodorowych otwiera przed Ukrainą możliwość tworzenia „zielonych” miejsc pracy zgodnie z Zielonym Ładem i celami transformacji energetycznej.

Planowane działania w sektorze energetyki w Ukraine Plan na 2024 r.

Opracowanie i zatwierdzenie Zintegrowanego krajowego planu energetyki i klimatu: ustanowienie planu działań do 2030 r. w zakresie zmniejszenia emisyjności – **2 kw. 2024 r.**

Implementacja rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1227/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie integralności i przejrzystości hurtowego rynku energii – **3 kw. 2024 r.**

Opracowanie rynkowej koncepcji energetyki odnawialnej: opracowanie bazy normatywnej w celu stymulowania inwestycji w OZE, w zgodności z wymogami UE – **4 kw. 2024 r.**

Zabezpieczenie niezależności Państwowej komisji, która reguluje obszar energetyki i usług komunalnych – **4 kw. 2024 r.**

Przyjęcie Strategii termomodernizacji budynków w okresie do 2050 r. i planu działań w celu jej realizacji – **2 kw. 2024 r.**

▪ Współpraca Ukrainy i Szwecji w sektorze atomowym:

Temat ten był omawiany w dniu 25 marca 2024 r. podczas spotkania Ministra Energii Ukrainy H. Haluschenko z Wicepremierem, Ministrem Energii, Biznesu i Przemysłu Szwecji E. Busch w Kijowie.

Współpraca w przemyśle nuklearnym pomiędzy krajami ma charakter priorytetowy. Ukraińscy specjaliści z Enerhoatom we współpracy ze specjalistami z fabryki Westinghouse w Szwecji stworzyli technologię, która pozwoliła na wykorzystanie zachodniego (zamiast rosyjskiego) paliwa w radzieckich reaktorach. Obecnie paliwo z powodzeniem wykorzystywane jest w elektrowni atomowej w Równem.

Strony omówiły perspektywy pogłębienia współpracy Ukrainy i Szwecji na rzecz dalszego wyparcia Rosji z rynku paliwa jądrowego i technologii atomowych w Europie. Zwrócono także uwagę na znaczenie rozwoju energetyki jądrowej na Ukrainie dla wzmocnienia stabilności systemu energetycznego.

Minister Haluschenko oznajmił, że Ukraina pozostaje wierna celom zielonej transformacji. Jednocześnie ukraińskie doświadczenia zdobyte w ostatnich latach wojny pokazują, że dla stabilności systemu energetycznego ważne jest posiadanie silnej bazy wytwórczej. Podkreślił, że ukraiński mikś energetyczny, oparty na energii atomowej pomógł przetrwać trzecią zimę w warunkach wojny.

Minister Busch zauważyła, że w Szwecji wiodącą rolę odgrywa energia odnawialna, która w dużej mierze zależy od zmiennych czynników, w tym od warunków pogodowych. Jednocześnie doświadczenia Ukrainy żyjącej w warunkach wojny pokazały, jak ważne dla bezpieczeństwa energetycznego kraju jest stabilne i niezawodne wytwarzanie.

Szwecja planuje rozwijać nie tylko energię odnawialną, ale także energię nuklearną i widzi znaczny potencjał we współpracy z Ukrainą w tym kierunku.

▪ Współpracy energetyczna Ukrainy i Finlandii:

W dniu 8 marca 2024 r. odbyło się spotkanie kierownictwa Ministerstwo Energii Ukrainy z delegacją fińską, na czele z Ministrem Klimatu i Środowiska Finlandii K. Mukkanenem, z udziałem fińskich i ukraińskich firm energetycznych.

Wiceminister Hrynychuk podziękowała Finlandii za wsparcie Ukrainy, a zwłaszcza za pomoc dla sektora energetycznego: od marca 2022 r. Ukraina otrzymała z Finlandii 51 humanitarnych transportów sprzętu energetycznego o łącznej masie ponad 4800 ton, w tym ponad 180 transformatorów mocy i innego niezbędnego sprzętu.

Minister Mukkanen zapewnił o dalszym wspieraniu Ukrainy i zainteresowaniu nie tylko rozwojem, ale także pogłębieniem współpracy energetycznej.

W szczególności rząd Finlandii planuje opracować program gwarancji dla przedsiębiorstw, które będą inwestować w ukraiński sektor energetyczny.

Strony zwróciły szczególną uwagę na współpracę w branży nuklearnej oraz podkreśliły potrzebę koordynacji współpracy i wzmocnienia międzynarodowych wysiłków na rzecz usunięcia Rosji z rynków paliwa jądrowego.

Strony rozmawiały także o pogłębieniu współpracy na rzecz wzmocnienia stabilności ukraińskiego systemu energetycznego w obszarach rozwoju energetyki odnawialnej, modernizacji i odbudowy sieci, a także decentralizacji i rozwoju generacji rozproszonej.

Obie strony podkreśliły wagę nawiązania współpracy w odpowiednich dziedzinach na poziomie sektora prywatnego.

Przedstawiciele rządu oraz podmiotów biznesowych z obu stron wskazali na duże zainteresowanie zaangażowaniem fińskich firm w proces rozwoju i odbudowy ukraińskiego przemysłu energetycznego w oparciu o zasady zielonej transformacji.

Bieżące potrzeby ukraińskiej energetyki finansowane są ze środków zewnętrznych

- **Podczas dwóch lat funkcjonowania Funduszu wsparcia energetyki Ukrainy na potrzeby ukraińskich podmiotów energetycznych zebrano ponad 410 mln EUR z 13 państw oraz organizacji międzynarodowych:**

Fundusz powołano w kwietniu 2022 roku z inicjatywy Ministra Energii Ukrainy H. Haluschenko i Komisarz UE ds. Energii K. Simson. Jest to mechanizm konsolidacji pomocy partnerów, którzy chcą wesprzeć ukraińskie przedsiębiorstwa energetyczne w zapewnieniu stabilnych dostaw energii w czasie agresji militarnej Federacji Rosyjskiej.

Przy Ministerstwie Energii działa Grupa Robocza ds. Pomocy Humanitarnej, która rozpatruje wnioski ukraińskich przedsiębiorstw energetycznych o zakup niezbędnej pomocy ze środków Funduszu. Zakupy sprzętu energetycznego realizowane są według międzynarodowych standardów przejrzystości wprowadzonych dzięki współpracy z USAID.

W opinii rządu Ukrainy przejrzystość procedur Funduszu wpływa pozytywnie na zaangażowanie ze strony podmiotów zewnętrznych. Ze środków Funduszu sfinansowano najpilniejsze potrzeby ukraińskich przedsiębiorstw energetycznych, m.in. zakup generatorów, transformatorów mocy, wyłączników, części zamiennych, urządzeń technicznych, materiałów, sprzętu specjalnego, paliwa oraz środków ochrony obiektów energetycznych.

Większość środków przeznaczono na zaspokojenie bieżących potrzeb przedsiębiorstw energetycznych z obwodów: charkowskiego, mikołajowskiego, sumskiego, zaporoskiego, chersońskiego, odeskiego.

Fundusz posiada zdolność szybkiego reagowania na bieżące potrzeby, spowodowane atakami rosyjskimi. Do końca marca 2024 r. rozpatrzono wnioski przedsiębiorstw, które w pierwszych dwóch miesiącach 2024 r. ucierpiały w największym stopniu.

- **W dniu 19 marca 2024 r. podpisano Memorandum o współpracy pomiędzy EBI oraz Ukrhydroenergo (państwowy podmiot zarządzający hydroelektrowniami w Ukrainie):**

Zgodnie z komunikatem rządowym, EBI rozważa wydzielenie środków w wysokości **ok. 100 mln EUR na wsparcie ukraińskich elektrowni wodnych.**

W wypowiedzi z dnia 19 marca br. Premier Ukrainy podkreślił, że w wyniku działań rosyjskich **utracono prawie 2,5 tys. MW mocy elektrowni wodnych. Dzięki wsparciu partnerów zagranicznych, udało się przywrócić ponad 1,5 tys. MW mocy (stan na 19 marca br.).** Prace w przywróceniu pełnych mocy są kontynuowane.

- **W dniu 17 lutego 2024 r. EBOR oraz rząd Włoch uzgodniły przekazanie 200 mln EUR na odbudowę elektrowni wodnych w Ukrainie:**

EBOR uzgodnił udzielenie pożyczki w wysokości 100 mln EUR na sfinansowanie odbudowy ukraińskich elektrowni wodnych, które uległy zniszczeniom w wyniku wojny.. Odpowiednia umowa pożyczki została podpisana 17 lutego pomiędzy EBOR a Ukrhydroenergo.

Kredyt EBOR był również wspierany równoległą preferencyjną pożyczką w wysokości **100 mln EUR udzieloną przez rząd Włoch**

Zgodnie z umową środki pożyczkowe zostaną przeznaczone na zakup krytycznego sprzętu dla elektrowni wodnych Dnipro i Środkowy Dnipro, a także na awaryjne wsparcie płynnościowe Ukrhydroenergo, w celu zapewnienia stabilności pracy spółki.

6

Transport

Zmiany w ukraińskiej logistyce w I kwartale 2024 r.: eksport ok. 93% zboża z Ukrainy realizowany był przez porty morskie i naddunajskie

- **Od sierpnia 2023 r. przez ukraińskie porty morskie (kontrolowane przez władze w Kijowie) do 6 kwietnia 2024 r. wyeksportowano ponad 36 mln ton produktów rolnych:**

Miesięczny wolumen eksportu tzw. korytarzem ukraińskim niemal osiągnął niemal poziom eksportu w 2021 r.

Największym ciosem dla wymiany towarowej Ukrainy było pozbawienie pełnego dostępu do portów morskich. **W 2022 r. porty morskie pod kontrolą Ukrainy przeładowały jedynie 24,4% masy ładunków przeładowanych w 2021 r.**

Korytarz ten został uruchomiony w sierpniu 2023 r. – miesiąc po ostatecznym wycofaniu się Rosji z Inicjatywy Zbożowej pod auspicjami ONZ. W grudniu 2023 r. drogą morską z portów Pivdennyi, Odessa, Czornomorsk:

wyeksportowano 6,8 mln ton ładunków, w styczniu 2024 r.: 6,7 mln ton.

W wypowiedziach przedstawicieli rządu Ukrainy wskazuje się, że z uwagi na protesty na polsko-ukraińskiej granicy planuje się zwiększenie możliwości eksportu produktów rolnych przez Dunaj z pominięciem granicy z Polską.

Sugeruje się wybieranie alternatywnych wobec Polski tras. Eksport z Ukrainy przez porty naddunajskie w miesiącach: styczeń-luty 2024 r. wyniósł średnio 3,7 mln t (z czego 2,5 mln t: zboże i oleje roślinne).

Dla porównania, **w tranzycie przez Rumunię w 2024 r. z Ukrainy przewieziono: w styczniu: 1,1 mln t zbóż; w lutym – 0,6 mln t zbóż.**

- **Rekordowe przewozy Kolei Ukraińskich od początku pełnoskalowej inwazji:**

W porównaniu z marcem 2023 r., w marcu 2024 r. Koleje Ukraińskie przewiozły łącznie o 1/3 ładunków więcej: tj. 16 mln ton. Stanowi to wzrost o 10% w porównaniu z lutym 2024 r., kiedy wolumen przewozów koleją osiągnął 14,5 mln ton. Koleje Ukraińskie odnotowały trzeci miesiąc z rzędu wzrost przewozów towarowych, a wynik z marca 2024 r. jest najlepszy od początku inwazji na pełną skalę.

Przez stacje portowe przewieziono w marcu 2024 r. koleją: 5,3 mln ton ładunków, w tym 2,7 mln ton zboża.

Przez zachodnie przejścia graniczne: **3,4 mln ton, w tym 484 tys. ton zboża.**

W relacji eksportowej w marcu 2024 r. koleją przewieziono 8 mln ton ładunków, z czego 3,2 mln ton stanowiło zboże. Ogółem w relacji eksportowej przewieziono 51% ładunków. Wolumen eksportu wzrósł o ponad połowę w porównaniu do marca 2023 roku.

W ruchu krajowym przewieziono 7 mln ton, czyli o 11% więcej niż w marcu 2023 r. W porównaniu z marcem 2023 r., przewozy importowej wzrosły o 65% i wyniosły 808,3 tys. ton. **Warto podkreślić, że deficyt handlowy kraju w 2023 r. wyniósł: 26,4 mld USD.** Rząd ukraiński podaje dwa jego powody:

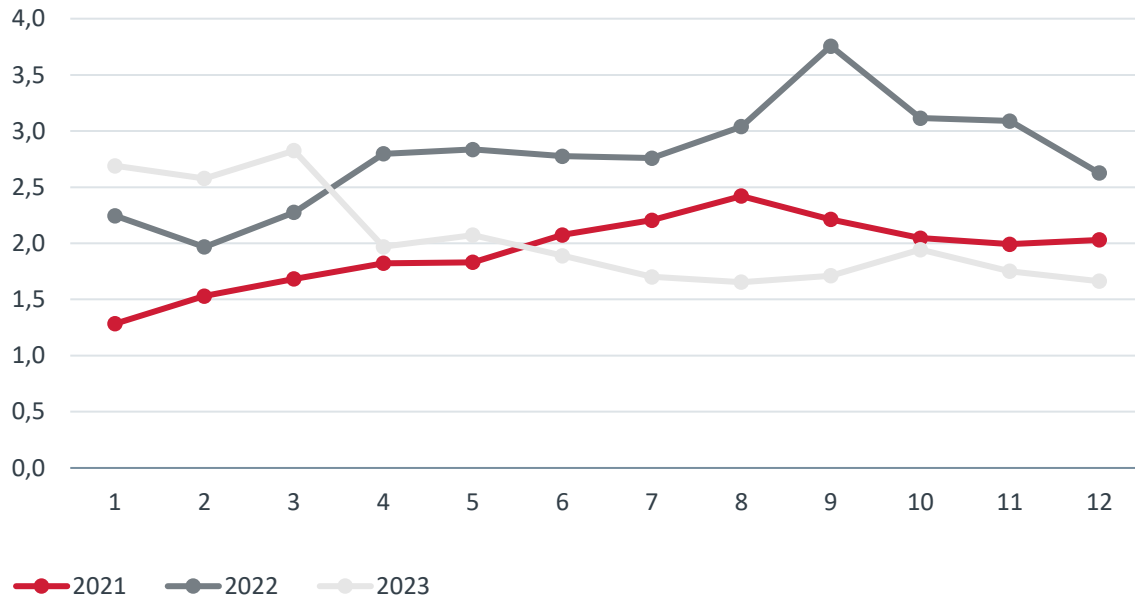
- i) problemy logistyczne;
- ii) problemy natury bezpieczeństwa.

Jako priorytety na 2024 r. rząd Ukrainy wskazuje kontynuowanie rozwoju mocy eksportowych. Dotyczą one w szczególności: zwiększenia przepustowości drogowych, kolejowych przejść granicznych (**obecnie realizowane są projekty budowy kolei 1435 mm w relacji Skniłów k Lwowa - gr. z Polską oraz Użhorod – gr. ze Słowacją**) oraz portów, w tym rozwoju infrastruktury portów naddunajskich.

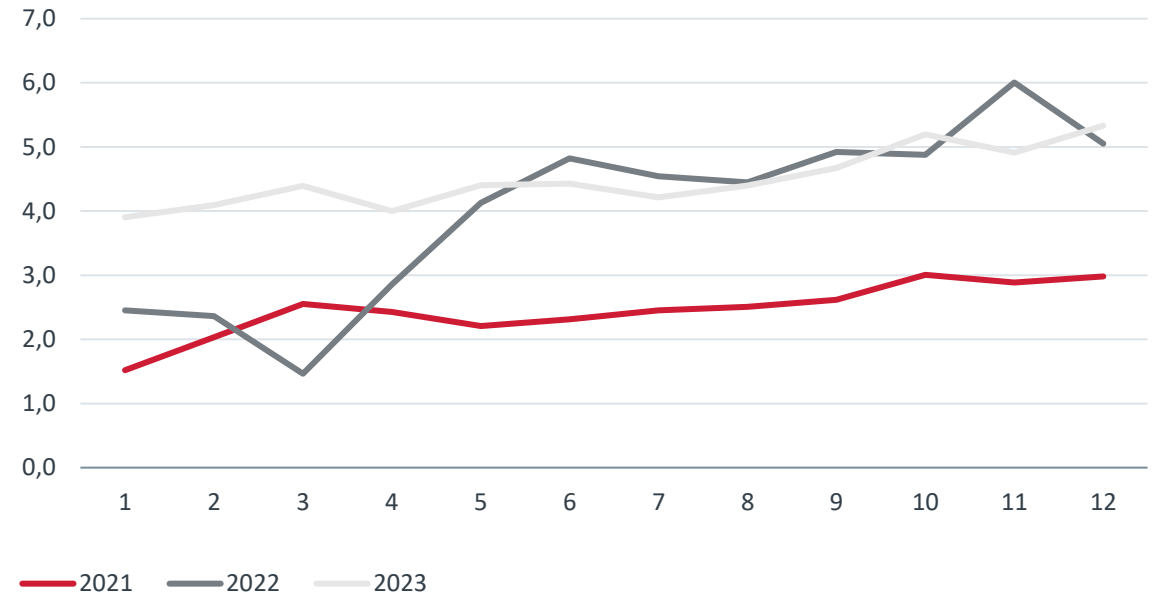
Przepływy eksportowe i importowe przez granicę polsko-ukraińską

Źródło: opracowano na podstawie danych KAS. W poniższych zestawieniach wskazano wartości towarów, które przekroczyły polsko-ukraińską granicę – w niektórych przypadkach krajem przeznaczenia lub wysyłki jest państwo inne niż Polska.

Wykres 4. Wartość towarów przewiezionych z Ukrainy przez granicę z Polską [mld PLN] w ujęciu miesięcznym

Wykres 5. Wartość towarów przewiezionych na Ukrainę przez granicę z Polską [mld PLN] w ujęciu miesięcznym

- Wartość towarów przewiezionych w relacji **importowej w latach 2021-23** (tj. z Ukrainy przez granicę z Polską) osiągnęła najwyższy poziom **we wrześniu 2022 r., osiągając wartość ponad 3,7 mld PLN**. Dla porównania – we wrześniu 2021 r. przez polsko-ukraińską granicę przewieziono towary o wartości ponad 2,2 mld PLN, a w 2023 r.: 1,7 mld PLN.
- Wartość towarów przewiezionych w relacji **eksportowej w latach 2021-23** (tj. z Polski/innego kraju UE przez granicę polsko-ukraińską – do Ukrainy) osiągnęła najwyższy poziom **w listopadzie 2022 r. (nieco ponad 6 mld PLN)**, podczas gdy w listopadzie 2021 r.: prawie 2,9 mld PLN; w listopadzie 2023 r.: ponad 4,9 mld PLN.
- Struktura eksportu i importu różni się. W przewozach z Ukrainy przez granicę z Polską są to głównie towary masowe (metale nieszlachetne, artykuły z metali nieszlachetnych oraz produkty pochodzenia roślinnego), a w przewozach do Ukrainy – produkty mineralne, maszyny oraz sprzęt elektryczny.

Monitor sporządzili

Krzysztof Błaszak

Starszy specjalista ds. analiz
geoeconomicznych
krzysztof.blaszak@bgk.pl

Iwona Łuczyk

Ekspert ds. analiz
geoeconomicznych
iwona.luczyk@bgk.pl

Anna Podsiad

Starszy specjalista ds. analiz
programowych i strategicznych
anna.podsiad@bgk.pl

Marcin Lipka

Ekspert ds.
analiz rynkowych
marcin.lipka@bgk.pl

Departament Badań i Analiz

Mateusz Walewski – Dyrektor Departamentu

Biuro Analiz Makroekonomicznych i Rynków Finansowych

Piotr Dmitrowski – Dyrektor Biura (+48 22) 522-92-17

Marcin Lipka – Ekspert ds. analiz rynkowych

Paweł Ropiak – Starszy specjalista ds. analiz rynkowych

Justyna Telega – Młodszy specjalista ds. analiz rynkowych

Biuro Analiz Programowych i Ewaluacji

Adam Piłat - Dyrektor Biura Instytucje Finansowe

Rafał Boguszewski – Menedżer ds. badań i ewaluacji

Oliwia Samołyk – Ekspert ds. analiz programowych i
strategicznych

Anna Podsiad – Starszy specjalista ds. analiz
programowych i strategicznych

Aneta Gop – Starszy specjalista ds. badań i ewaluacji

Biuro Analiz Ryzyka Ekonomiczno-Geopolitycznego

Bogdan Zawadewicz - Dyrektor Biura

Iwona Łuczyk – Ekspert ds. analiz geoeconomicznych

Władysław Manteuffel - Ekspert ds. analiz geoeconomicznych

Krzysztof Błaszak – Starszy specjalista ds. analiz
geoeconomicznych

Opracowanie graficzne

Robert Stolarek - Ekspert ds. grafiki i wizualizacji

Niniejsza publikacja (dalej: „Publikacja”) stanowi utwór i jest prawnie chroniona zgodnie z ustawą z 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Powielanie bądź publikowanie w jakiegokolwiek formie niniejszej Publikacji, w całości lub w części, lub wykorzystywanie materiału do własnych opracowań celem publikacji, bez pisemnej zgody Banku, jest zabronione.

Publikacja zawiera wyłącznie informacje ogólne, w związku z tym nie stanowi ona świadczenia przez Bank Gospodarstwa Krajowego jakichkolwiek usług, w szczególności rekomendacji, analizy biznesowej, finansowej, porady inwestycyjnej, podatkowej, prawnej, lub innego typu. Publikacja nie stanowi również oferty w rozumieniu kodeksu cywilnego.

Niniejsza Publikacja wyraża wiedzę oraz poglądy autorów według stanu na moment jej sporządzenia. Publikacja została sporządzona na podstawie informacji dostępnych publicznie w momencie jej sporządzenia, danych posiadanych przez Bank lub pozyskanych ze źródeł wiarygodnych dla Banku aktualnych na moment jej sporządzenia i nie będzie podlegała aktualizacji. Bank nie gwarantuje kompletności, prawdziwości lub dokładności danych źródłowych.

Bank nie ponosi odpowiedzialności za ewentualne decyzje, w tym decyzje inwestycyjne, czy działania podjęte na podstawie niniejszej Publikacji ani za jakiegokolwiek szkody poniesione przez jakąkolwiek osobę w wyniku takich decyzji czy działań.